

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
8-ci sinif şagirdini
nişanladılar -
polis nəzarətə
götürdü
yazısı səh.15-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12 dekabr 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 223 (8359) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Həftənin ilk günündə
prezidentliyə namizəd olmadı -
"Zəfər seçkisi" ilə bağlı rəylər

Politoloq: "Prezident
İlham Əliyevin erkən
seçki qərarının sirrini
məhz o amildə
axtarmaq lazımdır ki..."

yazısı səh.3-də

Şuşa-Xankəndi yolundakı
aksiyadan bir il keçdi -
möhtəşəm nəticələr ortada

yazısı səh.5-də

Bakı Qərbi Zəngəzur şərtini təzələdi:
"Ya simmetrik qayıdış, ya da..."

yazısı səh.8-də

Vüqar Bayramov:

"Bu seçki Azərbaycan üçün yeni
mərhələnin başlanğıcı olacaq"

yazısı səh.4-də

Türkiyə ordu modelinə
keçid nə vaxt bitir? - hərbi
ekspert deyir ki...

yazısı səh.6-də

Paşinyan da erkən seçkiyə
getsə - sülh danışıqları
ləngiyə bilərmi...

yazısı səh.7-də

Onların maaşı yanvarın
1-dən artacaq -
baş nazirdən qərar

yazısı səh.2-də

Xüsusi karantin rejiminin
müddəti uzadıldı

yazısı səh.12-də

Qızılca ilə bağlı yoluxma azalır,
yoxsa artır? - açıqlama

yazısı səh.13-də

Qəzza zolağında ölən israili
hərbiçilərin sayı açıqlandı

yazısı səh.12-də

SÜLH SƏNƏDİ İMZALANMAQ ÜÇÜN MASADA (?) - ƏLİYEVİN ANONS ETDİYİ O TARİX...

Sazişdə "Qarabağ məsələsi" qeyd olunmayacaq;
"Birbaşa danışıqlar və inam atmosferinin yaradılması
ilə bağlı atılan addımlar ondan xəbər verir ki..."

yazısı səh.9-də

Azərbaycan iqtisadiyyatından 2024 gözləntiləri - hədəflər və imkanlar...

Ekspertlər deyir ki, xüsusi sıçrayışlı nələrsə gözlənilən deyil;
iqtisadi artım turizm, nəqliyyat, rabitə, tikinti sektorunda,
emal sənayesində mümkündür

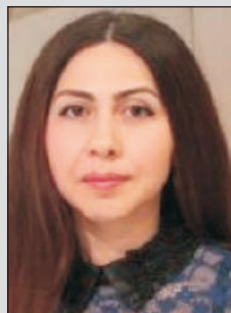
yazısı səh.10-də

Papuaşvili:

"Gürcüstan və
Azərbaycan
arasında xüsusi
strateji tərəfdaşlıq
münasibətləri var"

yazısı səh.2-də

Sosioloq Lələ Mehralı:

"Atılan körpə
dövlətin
həmyarında
olmalıdır"

yazısı səh.14-də

Heydər

Əliyevin anım
günü - onun
arzuladığı
Azərbaycan....

yazısı səh.4-də

Papuaşvili: "Gürcüstan və Azərbaycan arasında xüsusi strateji tərəfdaşlıq münasibətləri var"

Gürcüstan və Azərbaycan arasında xüsusi strateji tərəfdaşlıq münasibətləri var.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, bunu Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papuaşvili Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşdən sonra deyib.

O bildirib ki, Prezident İlham Əliyevlə görüş ənənəvi olaraq isti və faydalı əhval-ruhiyyədə keçib. Əlavə edib ki, söhbət planlaşdırılardan uzun çəkib və ikitərəfli əlaqələr, həmçinin regional sülh baxımından vacib olan bütün məsələlər müzakirə edilib.

Ramil Şeydayevə ağır cəza verildi

Asiya Futbol Konfederasiyası "Buriram Yunayted"də çıxış edən Azərbaycan millisinin üzvü Ramil Şeydayevə ağır cəza verib.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, yığmamızın forvardı Asiya Çempionlar Liqasında Çin "Zhejiang" klubu ilə matçda etdiyi davaya görə 8 oyunluq cəza alıb.

Xatırladaq ki, Çin klubunun 3:2 hesabı ilə qalib gəldiyi oyundan sonra hər iki komandanın oyunçuları və məşqçiləri arasında kütləvi dava düşüb. Şeydayev rəqib komandanın bir çox futbolçusunun fiziki hücumuna məruz qalıb.

Rüşvət alarkən tutulan şöbə müdürünə hökm oxundu

Lənkəran Şəhər Rayonlararası Psixiatriya Xəstəxanasının keçmiş şöbə müdürü Nəsrəddin Nuriyevin məhkəməsi başa çatıb.

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsində keçirilən prosesdə N.Nuriyev Cinayət Məcəlləsinin 311.1 (rüşvət alma) və 313-cü maddələri (vəzifə saxtakarlığı) maddələri ilə ittiham edilib. Məhkəmənin hökmü ilə ona 2 il rəhbər və maddi-məsul vəzifə tutmaq hüququndan məhrum edilməklə 4 il 6 ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası verilib. Onun cəzası 1 il sınaq müddəti təyin edilməklə şərti hesab edilib.

Qeyd edək ki, N.Nuriyev Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə daxil olmuş məlumat əsasında vətəndaşdan rüşvət alarkən cinayət başında yaxalanıb. İstintaq müddətində o, ev dustaqlığında saxlanıb. Əməliyyatdan sonra N.Nuriyev tutduğu vəzifədən azad edilib.

Onların maaşı yanvarın 1-dən artacaq - baş nazirdən qərar

Dövlət Sərhəd Xidmətinin dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərinin aylıq vəzifə (tarif) məşğələlərinin möbləğləri yeni redaksiyada təsdiq edilib.

Musavat.com-un xəbərinə görə, baş nazir Əli Əsədov bununla bağlı müvafiq qərar imzalayıb.

Maliyyə Nazirliyinə tapşırıb ki, bu qərara əsasən hərbi qulluqçuların və dövlət qulluqçusu olmayan mülki işçilərin aylıq vəzifə (tarif) maaşlarının artımı ilə əlaqədar tələb olunan vəsaitlərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin.

Qərar 2024-cü il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

Sayt rəhbəri şantaja görə həbs edildi

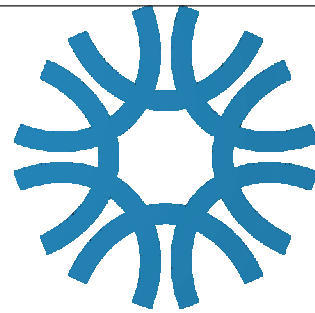
Vətəndaşlardan daxil olan müraciətlər əsasında Azerinfo.az xəbər saytının rəhbəri Hüseynov İbrahim Qubad oğlu polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

APA-nın əldə etdiyi məlumata görə, sayt rəhbəri ayrı-ayrı şəxslər barəsində müxtəlif rüşvətedici xəbərlər yayaraq sonradan həmin xəbərlərin silinməsi üçün hədə-qorxu yolu ilə pul tələb etməkdə ittiham olunur.

Onun barəsində Cinayət Məcəlləsinin təkrar hədə-qorxu ilə tələb etmə maddəsi üzrə cinayət işi qaldırılaraq 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Hazırda cinayət işi üzrə istintaq aparılır.

Qeyd edək ki, eyni əməllərə görə Dunyanin.az saytının rəhbəri Ərşad İbrahimov da həbs edilib, barəsində cinayət işi açılıb, istintaq gedir.

ASAB: "Azərsığorta" sığorta agentlərinin 700 min manat borcunu ödəmir

AZƏRSIĞORTA

"Azərsığorta" Azərbaycan Dövlət Kommersiya Sığorta Şirkəti bir neçə aydır ki, sığorta agentlərinə ödənilməli olan komissiya haqqını həyata keçirmir.

Bunu "APA-Economics"ə açıqlamasında Azərbaycan Sığorta Agentləri Birliyinin (ASAB) təsisçisi Vüsal Bədəlov deyib. O bildirib ki, "Azərsığorta" son iki aydır ki, 150 sığorta agentinə ödənilməli olan 700 min manatadək komissiya haqqını ödəmir.

Vüsal Bədəlov qeyd edib ki, məsələ ilə bağlı sığorta şirkətinin idarə heyətinin sədri Fərhad Adıgözəlova, Təftiş Komissiyasının sədri Ələsgər Əliyevə müraciət olunub. Şifahi şəkildə bildirilib ki, dekabrın 15-dək ödənişlər verəcək. Bununla belə, Vüsal Bədəlov şirkətin könüllü qaydada ləğv etmə prosesinə getmə ehtimalının onların ödənişlərinin taleyini də sual altına alacağını deyib: "Sığorta agentlərinin ödənişlərini həyata keçirmirlər, adını da qoyublar ki, Maliyyə Nazirliyindən cavab verilsin, təsdiq edilsin, daha sonra ödəniş ediləcək. Maliyyə Nazirliyinin qərarı ləğv prosesindən əvvəl, yoxsa sonra verəcəyi isə bəlli deyil. Bu isə bizim ödənişləri sual altına alır".

"Azərsığorta" şirkətindən isə məsələ ilə bağlı "APA-Economics"ə bildirilib ki, şirkətdə həyata keçirilən yoxlamalar səbəbilə ödənişlər müvəqqəti dayandırılıb, amma ən qısa müddətdə icra ediləcək. Narahatlığa heç bir əsas yoxdur.

Qeyd edək ki, dekabrın 7-də "Azərbaycan İnvestisiya Holdingi"nin İdarə Heyətinin sədri Mətin Eynullayev yoxlamaların davam etdiyi "Azərsığorta"-nın fəaliyyəti ilə bağlı hələlik qərar verilmədiyini, müzakirələrin davam etdiyini açıqlayıb.

Naxçıvanda 18 mindən çox uşaq məktəbəqədər təhsildən kənarda qalıb

"Muxtar respublikada məktəbəqədər təhsil müəssisəsi olan bağçaların çatışmazlığından ümumilikdə 18171 uşaq (1-5 yaş aralığı) məktəbəqədər təhsil pilləsindən kənarda qalır. Muxtar respublikada məktəbəqədər təhsil pilləsindən kənarda qalan uşaqlar üçün 50-dən çox bağçaya ehtiyac var".

Bu sözləri bu gün Naxçıvanda sahibkarların iştirakı ilə ilk dəfə keçirilən infoturda APA-nın yerli bürosuna açıqlamasına Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat naziri vəzifələrinin icraçısı, nazir müavini Abbas İsmayilov deyib. O bildirib ki, muxtar respublikada ümumilikdə 20 məktəbəqədər dövlət təhsil müəssisəsi olan bağça fəaliyyət göstərir: "Bu bağçalarda 201 qrup üzrə ümumilikdə 3775 uşaq tərbiyə alır. Bağçalarda orta hesabla ümumilikdə 900-dən çox işçi çalışır. Bir bağçaya düşən işçi sayı orta hesabla 45 nəfər, bir baxçaya düşən uşaq sayı təqribən 220 nəfərdir. Muxtar respublikada məktəbəqədər təhsil müəssisəsi olan bağçaların çatışmazlığından ümumilikdə 18171 uşaq (1-5 yaş aralığı) məktəbəqədər təhsil pilləsindən kənarda qalır. Məktəbəqədər təhsil pilləsindən kənarda qalanların 2345-i, yəni 13 faizi Naxçıvan şəhərinin, 15826-sı, yəni 87 faizi isə rayonların payına düşür".

"Ümumilikdə muxtar respublika üzrə müvafiq yaş qrupu üzrə 21946 uşaqdan yalnız 17 faizi (3775 uşaq) bağçaya gedə bilər. Beləliklə, muxtar respublikada məktəbəqədər təhsil pilləsindən kənarda qalan uşaqlar üçün 50-dən çox bağçaya ehtiyac vardır. Bütün bunlar bu sahənin perspektiv inkişafına nə qədər uyğun olduğunu göstərir. Həmçinin qeyd edilən sayda bağçanın muxtar respublikada tikilməsi və fəaliyyətə başlaması özlüyündə məşğulluğun təmin olunmasına böyük töhfələr verə bilər" - deyər Abbas İsmayilov vurğulayıb.

Hər kəsə bəllidir ki, gələn il fevralın 7-də Azərbaycanada növbədənənar prezident seçkisi keçiriləcək. Artıq ötən həftənin şənbə günündən başlayaraq, ölkəmizdə prezidentliyə iddiaçıların irəli sürülməsi kampaniyasına başlayıb. Bununla bir-mənalı şəkildə demək olar ki, bu həftə bizlər ölkə rəhbərliyinə kimlərin namizəd olacağı ilə əlaqədar bir mərhələ yaşayacağıq.

Həftənin ilk günü barədə deyə bilərik ki, seçkilər ətrafında susqun bir gün kimi keçdi. Qəzet çapa gedərkən hələ bir namizəd belə məlum deyildi.

KXCP-nin İdarə Heyəti dekabrın 11-də 7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənənar prezident seçkisinə partiyanın öz namizədi ilə iştirakını ətraflı müzakirə edib. Partiya məsələnin müzakirəsini 17 dekabr 2023-cü ildə keçiriləcək Ali Məclisin sessiyasında müzakirə edilməsi haqqında qərar qəbul edib.

Hazırda bu seçkinin vaxtından 1 il iki ay əvvəl salınmasını zəruri edən səbəblər barədə müzakirələr daha çox təşkil edilir. Bu arada qeyd edək ki, ölkəmizdə prezident seçkisi əslində 2025-ci il aprel ayının ilk ongünlüyündə keçirilməli idi.

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev seçki barədə bunları deyib: "7 fevral tarixində keçiriləcək seçkinin ilk dəfə suverenliyimizin tam bərqərar olduğu dövrə təsadüf etməsinin, "Zəfər seçkisi" adlanmasının, dəyərlı soydaşlarımızın 30 il sonra öz əzəli torpaqlarında, doğma Qarabağımızda yenidən səsvərmə prosesinə qoşulmasının heç şübhəsiz xüsusi anlamı var. Burası məlumdur. Amma verilən qərar, imzalanmış sənəd, seçki gününün təyin edilməsi həm də hüquqdur! Prezidentin konstitusion hüququdur. Yeni dövlət başçısı istəyər həmin qərarı 1 il sonra verər, istəyər 1 il əvvəl. Ya da ümumiyyətlə verməz. Niyə bu iki məqamı məxsusi qeyd edərəm? Çünki seçki tarixi müəyyənləşəndən bəri tənqidçi müxəlifətin hər türlü şərhı ilə qarşılaşdıq. Hətta ilyarmlıq təzlaşməni "saxtakarlıq" adlandıranlar da tapıldı. Daha sonra isə məlum zehniyyətin sahibləri həmin düşüncəni, qavrayışı, endirəbadi qənaəti tirajlamaqdan belə çəkinmədilər. Hər gah, yanaşmanın kökündən yanlış olması gün kimi aydındır. Əvvəla, Vətən müharibəsindəki qələbəmizdən sonra heqiqətdən də düzən dəyişib, yeni reallıqlar formalaşib, çağırışlar meydana gəlib. İkincisi, bir siyasətçinin - xüsusən də əgər o ölkə başçısıdırsa - istənilən taktiki gedişlər etmək ixtiyarı və haqqı yalnız özündədir. Nəhayət, üçüncüsü, seçki zamanla deyil, daimi hazırlıqla gözlənilməli olan prosesdir. Yeni tutaq hansısa rəqib otub fil qulağında yatacaqsə ki, seçki filan ildə olacaq və mən də 1 il qalmış hazırlaşaram, tədarük görərəm - bu artıq iş deyil. Üstəlik, iqtidarın problemi də deyil. Çünki siyasət - ekstremal fəaliyyət növüdür. Onunla mövsümdən-mövsümə, rübdən-rübə hobbı kimi məşğul

Həftənin ilk günündə prezidentliyə namizəd olmadı - "Zəfər seçkisi" ilə bağlı rəylər

Politoloq: "Prezident İlham Əliyevin erkən seçki qərarının sirrini məhz o amildə axtarmaq lazımdır ki..."

ola bilməzsən. Oldunsa, batdın.

Digər bir məsələ: bəzi qüvvələr həmişə seçki istəmirdilərmə, arzulamırdılarmı? Buyurun, bu da sizə seçki. Ürəyindən keçən marafona qoşulsun, gücünü sınısın, təbliğatını aparsın. Axı kimsənin qarşısı kəsilməyib. Yoxsa ay məcəllə dəyişməlidir, seçki orqanları filan əsasla formalaşmalıdır və sair, ilaxır - bunların hamısı, sadəcə, bəhanə yığındır. Hə, orası da məlumdur ki, ürəkdən keçirmək söhbəti işin mində bir tərəfidir, əsas məsələ 40 min imzanı yığmaq, təbliğat aparmaq, etimad qazanmaqdır. Onu isə heç şübhəsiz, partiyasının qeydiyyatı üçün 5000 imzanı zor gücünə toplayanlar əsla və əsla bacarmazlar. Bu səbəbdən də özlərinə əl qatıblar, artıq fantastik düstur və təkliflərlə çıxış edirlər, boykot qərarı üçün zəmin hazırlayırlar. Küssüblər seçkidən. Dünəndən küssün. Hətta çalışın, küskünlüyünüz heç keçməsin. Qaramat ideyalarınız epidemiya halı almasın. Özünüz-özüünüzü yoluxdurun, xəstələnin-sağalın, deyinin-sakitləşin.

O gün BBC-də bir yazı oxudum. Əməlli "sifariş" iyi gəlirdi. Kimsə(lər) 42 min dollarından keçərək yenə nəşrin bütöv səhifəsini satın almışdı(lar). Döşəmişdilər iqtidarın ünvanına. Böhtanın, yalanın, iftiranın da beşi bir qəpik. "Day-daylıq" institutu dünyanın hər yerində və bütün zamanlarda keçərli olub. Keçərli və məşhur: Qrant paylayan "dayı"lar, fotoçuların inkubasiyasına cavabdeh olan "dayı"lar, şaxta baba əvəzinə səfirlik əli ilə sovqat göndərən "dayı"lar və s... Amma nə gizlədim, məlum kontekstdə BBC-dən (oxu: bibisindən) yarıyanları ilk dəfədir görürəm. Allah mehriban eləməsin".

Milli Məclisin sədr müavini, parlamentin Gənclər və İdman Komitəsinin sədri Adil Əliyev qeyd etdi ki, təyin olunmuş

növbədənənar Prezident seçkisi Azərbaycan xalqına öz iradəsini vaxtından əvvəl ifadə etməsinə şərait yaradır: "Bu seçkiləri bizim üçün mötəbər edən növbəti vacib bir hadisə isə ilk dəfə olaraq bütün Azərbaycan ərazisində seçkilərin keçirilməsi ilə bağlıdır. Artıq ölkəmiz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etməklə ölkə ərazisindəki "boz zona"ya son qoyaraq suverenliyimizi bərqərar edib. İlk dəfə olaraq keçmiş məcburi köçkünlər öz dədə-baba yurdvalarında səs verəcək, səsvərmədə iştirak edəcəklər. Bu isə xalqımızın legitim hüququnun həyata keçirilməsinin məhz kuliminasiya nöqtəsidir.

Bütün namizədlərə növbəti dəfə seçkidə bərabər imkanlarla çıxış etməsi və namizədliklərini irəli sürmək üçün demokratik mühit yaradılıb. Təəsüflə qeyd etməliyəm ki, bəziləri hələ də hansısa səbəbdən bu prosese kölgə salmağa cəhd edirlər. Bəs sual yaranır ki, bunlar kimlərdir. Məhz marjinal müxəlifət olan və dəstəkçi sayı 5000 nəfəri tapa bilməyərək, partiyalarını qeydiyyatdan keçirməyə aciz olanlardır. Onlar Vətən müharibəsindən əvvəl "Qarabağ" unudun və bu məsələnin həllinin qeyri-mümkündür" bildirenlər idi. Daha sonra qazanılmış tarixi Qələbədən sonra Vətən uğrunda şəhid olmuş qəhrəmanlarımızın əziz xatirələrindən utanma-yıb bu Qələbəyə kölgə salmağa cəhd edənlər idi. Hər dəfəsində Xankəndi şəhərinin heç zaman azad olmayacağı kimi cəfəng fikirlər səsləndirib, insanlarımız arasında qütbləşməyə cəhd edənlər məhz 19 sentyabrda 23 saat davam edən lokal xarakterli antiterror tədbirləri ilə növbəti dəfə susmağa məcbur oldular.

Bu gün Müzəffər Ali Bəş Komandanın rəhbərliyində düşmənin 30 il davam etmiş işğalına son qoyulub, Azərbaycanın gücü və qüdrəti dünyaya

nümayiş etdirilib. Nəticədə şanlı üçrəngli bayrağımız Vətən göylərində böyük məğrurluqla dalğalanır. İndi isə Azərbaycan xalqı böyük ruh yüksəkliyi ilə seçkiyə hazırlaşır. Dövlət bütün namizədlərə imkan yaradır.

Lakin cəmi bir suala cavab tapsaq bu prosesi də həll etmiş ola bilərik. 5000 nəfər dəstəkçi tapa bilməyən və partiyasını qeydiyyatdan keçirməyi bacarmayanların dəstəkçi taparaq namizəd kimi qeydiyyatdan alınması mümkün deyildir. Məhz Azərbaycan xalqı ölkədəki siyasi partiyaların vahid bəyanatla çıxış etdiyi zaman həmin bəyanata öz şəxsi ambisiyalarına qoşulmayanları da gözəl tanıyır.

Təbii ki, bu gün öz gücünü və qüdrətini dünyaya nümayiş etdirmiş, ən güclü ordulardan və iqtisadiyyatdan birinə sahib olan Azərbaycan xalqı bundan sonra da ona tarixi Qələbəni bəxş edən, hər zaman xalqına verdiyi sözü tutan öz Liderini təkrarən seçərək, onun rəhbərliyində uğur qazanacaq".

Ədalət Partiyasının sədr müavini, politoloq Elxan Şükürlünün bu barədə fikirləri diqqətə layiqdir. O, verilmiş qərarın tam yerində olduğunu düşünür: "Görünən odur ki, erkən seçki qərarında daxili deyil, məhz xarici faktorlar əsas rol oynayır.

Xüsusən o fakta diqqət yetirmək gərəkdir ki, Əliyev erkən seçki qərarını açıqlamazdan bir gün əvvəl - dekabrın 6-da ADA Universitetində keçirilən "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" adlı tədbirdə həm Ermənistanla Azərbaycan arasında gedən sülh danışıqlarının real durumu və perspektivləri haqqında cəmiyyətə müfəssəl məlumat vermiş, həm də regionda rəqabət aparən güc mərkəzlərinə ünvanlı çox mühüm, hətta ilk dəfə dilə getirilən bəyanatlar səsləndirmişdi.

Məsələn, Əliyevin ilk dəfə açıq şəkildə dilə gətirdiyi bəyanatlarından biri Azərbaycanın xarici siyasət konsepsiyasında Avropa İttifaqına üzvlük məsələsinin hədəf olmadığını və Azərbaycanın da heç vaxt Avropa İttifaqına üzv qəbul edilməyəcəyini elan etməsi idi.

Eyni zamanda Əliyev diplomatik dillə Ermənistanın da Rusiyanın çətrisi altından çıxıb Qərbbə integrasiyasının rəsmi İrəvan üçün qurtuluş olmaya-acağına əminliyini ifadə etmişdi. Paşinyanın cəhdlərini "bir qütbləndirən digərində xəotik keçid" və "yeni böyük qardaş axtarışı" kimi qiymətləndirən Azərbaycan Prezidenti "daha uzaqda olan yeni böyük qardaş"ın əv-

səngərlər - siyasi müdafiə sədləri qurur, ehtiyat tədbirlərini görür!

Əliyev çox yaxşı bilir ki, onun öz coğrafiyamızın şərtlərinə uyğun olaraq təklif etdiyi və regionun üç nəhəng ölkəsi - Rusiya, Türkiyə və İran tərəfindən də dəstəklənən 3+3 formatı ABŞ və Avropa İttifaqının son 30 il boyunca regionda həyata keçirməyə çalışdığı strategiyaya daban-dabana ziddir!

Çünki ABŞ və Avropanın strategiyasında hər 3 Cənubi Qafqaz respublikasına əməkdaşlıq meydançası kimi yox, Rusiya, İran, Çinə, hazırda isə həm də Türkiyəyə qarşı qoyulacaq qarşıdurma məkanı kimi baxılıb.

İndi Əliyev nəinki 5 region ölkəsini bir-birinə bağlayan Azərbaycanı, eyni zamanda Gürcüstan və Ermənistanı da Qərbin təsirindən çıxaracaq daha cəlbedici model ortaya qoyur.

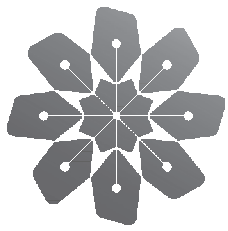
Şübhəsiz ki, bu, qətiyyətlə Qərbin ürəyincə deyil və onlar, bir tərəfdən, Avropa İttifaqına, NATO-ya sürətləndirilmiş üzvlük vədi ilə Ermənistan və Gürcüstan üzərindən bu formatı dağıtmağa, o biri tərəfdən də Azərbaycanın içərisindən illərdir yetişdirib-bəslədikləri şəbəkənin əli ilə daxildən hakimiyyətə təzyiqlərə başlayacaqlar.

Əliyev isə eynilə 2018-ci ildəki taktikasını təkrarlayaraq, 2024-cü ilin 7 fevralına - Rusiyada və ABŞ-da gələn il keçiriləcək prezident seçkilərindən daha əvvəl erkən seçki təyin etməklə, faktiki olaraq, Qərbin gələcək seçkilər üçün planlaşdırdığı bütün "inqilabi situasiya" şəraitini, risk və təhlükələri də öncədən dəfn etmək imkanı qazanır.

Çünki bu erkən seçki o deməkdir ki, öz siyasi nüfuzunun pük dövrünü yaşayan Əliyev yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməklə, ən azı, 7 illik sabit bir vaxt limiti qazanır, həm region, həm də ölkənin içiylə bağlı nəzərdə tutduğu planlarını daha rahat, arxayın şəkildə həyata keçirmək imkanı əldə edir.

Baxın, Əliyevin erkən seçki qərarına ən böyük etiraz da məhz Qərbdən və ölkəmizdəki qərbşönlü müxəlifətdən - Avropa İttifaqı və NATO-ya integrasiya tərəfdarlarından başlayıb! Çünki onlar da çox yaxşı anlaşırlar ki, Əliyev bu qərarı ilə bütün rəqiblərini çox hazırlıqsız vəziyyətə salıb və bu şəkildə 7 fevral seçkilərinə gəlməsi onların rüsvayçı məğlubiyyətlərinin növbəti rəsmiləşməsi, Qərbin gələcəkdə "inqilabi situasiya yaratmaq" planlarının isə alt-üst edilməsi olacaq".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Məsəvi"**

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azərbaycançılıq ideyasının təbliği - "Heydər Əliyev ili"

Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından bu gün 20 il keçir. Azərbaycanın bütün bölgələrində, o cümlədən paytaxt Bakıda Heydər Əliyevi anım mərasimləri təşkil olunacaq. Heydər Əlirza oğlu Əliyev 1923-cü il mayın 10-da Naxçıvanda anadan olub. 1944-cü ildən təhlükəsizlik orqanları sistemində çalışan Heydər Əliyev 1964-cü ildən Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi sədrinin müavini, 1967-ci ildən isə sədri vəzifəsində işləyib, general-mayor rütbəsinə qədər yüksəlib. Həmin illərdə o, Leningradda (Sankt-Peterburq) xüsusi ali təhsil alıb, 1957-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. 1969-cu il iyul plenumunda Heydər Əliyev Azərbaycan SSR Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilib. 1982-ci ilin dekabrında Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin edilib və SSRİ-nin rəhbərlərindən biri olub. Heydər Əliyev 1987-ci ilin oktyabrında Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsi Siyasi Bürosunun və baş katib Mixail Qorbaçovun yeritdiyi siyasi xəttə etiraz əlaməti olaraq, tutduğu vəzifələrdən istefa verib.

Heydər Əliyevin 1970-1980-ci illərin əvvəllərində gördüyü işlər önəmli rol oynayırdı. Heydər Əliyev 1969-cu ildə Azərbaycana rəhbərlik etməyə başlayanadək Azərbaycan Respublikası Sovet İttifaqının müttəfiq respublikaları arasında bütün göstəricilərə görə axırıncı yerlərdə idi. Ulu öndər Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərlik etdiyi dövrdə isə sənaye, o cümlədən yüngül sənaye və kənd təsərrüfatı, ən parlaq inkişaf dövrünü yaşadı, respublikada təhsilin inkişaf dövrü başladı, milli kadrların yetişdirilməsi vüsət aldı. Heydər Əliyevin zamanında Azərbaycan SSR arasında inkişaf tempinə görə ön sıralara yüksəldi.

Ulu öndərin Azərbaycan xidməti 1987-ci ildən sonrakı dövrdə də davam etdi.

20 Yanvar hadisələrinə ilk hüquqi qiymətin verilməsi Ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi iradəsinin nəticəsidir. 1990-cı il yanvarın 21-də sovet rejiminin qadağalarına rəğmən, həyatını təhlükə qarşısında qoyaraq Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələn Ulu öndər Heydər Əliyev qanlı faciənin təşkilatçılarını ittiham etdi, işəadici və cəsarətli bir bəyanat verdi. Onun bu addımı Azərbaycan xalqının mübarizə əzmini daha da artırdı, xalqı ruhlandırırdı, milli azadlıq hərəkatının ge-

nişlənməsinə stimül verdi.

Onu da qeyd etmək ki, Ulu öndər Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağda yaranmış kəskin münaqişəli vəziyyətlə bağlı SSRİ rəhbərliyinin ikiüzlü siyasətinə cavab olaraq, 1991-ci ilin iyulunda Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının sıralarını tərk etdiyini də bəyan etdi. Heydər Əliyev kimi nəhəng siyasətçinin Kommunist Partiyası üzvlüyündən imtina etdiyini bəyan elan etməsi həm də azadlıq mübarizəsinə qalxmış Azərbaycan xalqına daha bir dəstəyi idi.

1990-cı ilin iyulunda Azərbaycana qayıdan Heydər Əliyev qısa müddət Bakıda qaldıqdan sonra Naxçıvanda yaşayıb, həmin ildə də Azərbaycan Ali Sovetinə deputat seçilib. O, 1991-1993-cü illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti sədrinin müavini olub. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli Dövlət bayrağı 1990-cı il noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə keçirilən sessiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət bayrağı olaraq təsdiq edilib. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi Azərbaycan SSR Ali Soveti qarşısında üçrəngli bayrağın Azərbaycanın rəsmi dövlət rəmzi ki-

Azərbaycançılıq

YENİ ÜSAVAT
N 223 (8359) 12 dekabr 2023

Heydər Əliyevin anım günü - arzuladığı Azərbaycan...

Onun ən böyük istəyi doğumunun
100-cü, vəfatının 20-ci ilində həyata keçdi

mi tanınması haqqında vəsatət qaldırılıb.

Onun Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizəsində parlaq səhifələrdən daha biri isə 1991-ci ilin martında SSRİ-nin saxlanması haqqında referendumun keçirilməsi məsələsi Ali Sovetdə səs qoyularkən belə bir referendumun keçirilməsi əleyhinə, yeni SSRİ-nin saxlanması əleyhinə səs verməsi idi.

Heydər Əliyev 1992-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvan şəhərində keçirilmiş təsis qurultayında partiyanın sədri seçilib. Ulu öndərin təcrübəsi və siyasi peşəkarlığı sayəsində YAP ölkənin ən böyük və effektiv siyasi qüvvəsinə çevrildi və təsis olunduqdan təxminən 7 ay sonra hakimiyyətə gəldi.

Xalqın tələbi ilə Naxçıvandan Bakıya gələn Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçildi və iyunun 24-dən Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başladı. 1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Prezident seçilməsi Azərbaycan xalqını qurtuluşa apa-

ran yolun ilk addımıdır. Ulu öndər 1993-cü il oktyabrın 10-da dövlətə və xalqa sədaqət andı içərək Azərbaycanı böyük bələlardan, faciələrdən hifz edib, ölkəni sabitlik, iqtisadi inkişaf və tərəqqi yoluna çıxarıb, qlobal enerji-kommunikasiya layihələrini reallaşdırmaqla Vətənə sədaqətlə xidmətin əyani nümunəsini yaratdı. O, 1998-ci il oktyabrın 11-də keçirilən növbəti prezident seçkilərində yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi.

2003-cü ilin 12 dekabrında Prezident Heydər Əliyev ABŞ-da müalicə aldığı klinikada vəfat etdi. Onun vəfatı Azərbaycan xalqını kədərə boğmuşdu. Bakıda dəfni ümumxalq izdihamı ilə həyata keçirildi. Xalq özünün böyük lideri ilə vedalaşmağa axışırdı.

Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Heydər Əliyevi Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin qurucusu kimi qəbul edir. Onun rəhbərliyi altında dövlətçiliyin əsasları qoyuldu və ciddi islahatlara start verildi. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə öz möhkəm yerini tuta bildi. Ən ağır məqamlarda Azərbaycan xalqı əmin idi ki, Heydər Əliyev müstəqilliyi, dövlət marqlarını, xalqımızın, dövlətimizin marqlarını qoruyacaq və xalqımızın in-

kişafı ilə bağlı ən düzgün lü ordusu, güclü iqtisadiy-qərar verəcək. Xalqla iqtisadiy-qərar arasındakı birlik ölkə-rətlil Azərbaycan!

Vüqar Bayramov: "Bu seçki Azərbaycan üçün yeni mərhələnin başlanğıcı olacaq"

"2023-cü il Azərbaycan üçün tarixi illərdən biri oldu. Ərazi bütövlüyü və suverenliyimizin tam bərpa olunması kontekstində iqtisadi islahatların daha da dərinləşməsi müşahidə olundu. Qalib ölkənin Müzəffər Ali Baş Komandanının rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə islahatların dərinləşməsi müşahidə olunur. Bu baxımdan, növbədənəkar prezident seçkisi ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təsbitidir".

Musavat.com-un məlumatına görə, bu fikirlər **deputat Vüqar Bayramova** məxsusdur.

Deputat əlavə edib ki, 7 fevral 2024-cü il tarixində keçiriləcək növbədənəkar Prezident seçkisi zəfər seçkisi olmaqla yanaşı, Azərbaycanın uğurlarının güclənməsinə xidmət edəcək: "Müstəqillik tarixində ilk dəfə olaraq Azərbaycanın bütün ərazisində seçki təşkil ediləcək. Xalqımız bu seçkidə də Qalib xalqın Qalib Prezidentinin yanında olmaqla, ölkə rəhbərinin siyasətini və eləcə də Qarabağ daxil olmaqla, ölkədə həyata keçirilən quruculuq işlərini fəal şəkildə dəstəkləməkdə davam edəcək".

V.Bayramov istisna etmir ki, bu seçki Azərbaycan üçün yeni mərhələnin başlanğıcı olacaq: "Bu mərhələ bütün sferalarda islahatların daha dərinləşməsi, Böyük Qayıdışın intensiv davam etdirilməsi və Azərbaycanın geo-siyasi və geo-iqtisadi mövqeyinin daha da güclənməsi ilə xarakterizə olunacaq".

□ Musavat.com

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Etibar SEYİDAĞA

Bu gün - dekabrın 12-də Laçın yolundakı ekoloji aksiyasının başlanmasının bir ili tamamlandı. Təxminən 4 ay sonra - 2023-cü il aprelın 23-də Ermənistanla sərhəddə, yolun girişində nəzarət-buraxılış postunun qurulması ilə bitən 138 günlük aksiya (aprelın 28-də dayandırılıb) Qarabağın yerdə qalan hissəsində də dövlət suverenliyimizin bərqərar olunmasına çox mühüm, tarixi bir töhfə oldu.

Bununla da "Laçın dəhlizi" anlayışı faktiki siyasi gündəmdən çıxarıldı. Erməni silahlı separatçı-quldur dəstələrinin sonuncu "nəfəsliliyi" də bağlanmış oldu. Azərbaycan xalqı, onun rəhbərliyi öz ərazisinin bir qanşının belə alver predmetinə çevrilməsinə izn verməyəcəyini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Ekoloji aksiyanın ilkin nəticəsi Qarabağa qanunsuz yüklərin, həmçinin silah-sursatın dayandırılması, yaxud xeyli dərəcədə azaldılması oldu. Eyni zamanda Qarabağın on illər boyunca qanunsuz istismar edilən qiymətli yataqlarında işlərin dayandırılmasına gətirib çıxartdı. Xunta rejimi 44 günlük müharibədə ağır zərbə almışdısa, ekoloji aksiyada onlar artıq "hava və sudan" - mövcudluqlarını qoruyub-saxlamaq üçün əlavə imkanlar qazanmaqdan məhrum edildilər. Rusiyadan Qarabağa gəlmiş Ruben Vardanyan da Azərbaycanın qızılı hesabına varidatını artırmaq şansından məhrum edildi, son nəticədə qolubağlı Bakı həbsxanasına getirildi. Bu mənada ekoloqlarımızın, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin sərt və əyilməz iradə ortaya qoyması, fədakar dirənişi, qışın sərt şaxtasında gecəli-gündüzlü ayaqda olmaları Azərbaycanın növbəti qələbələrində çox mühüm rol oynadı. Ekspertlərimizə müraciət etdik, sözügedən aksiyanın əhəmiyyəti bir il sonra necə görünür?

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, ötən il dekabr 12-də başlanılan ekoloji aksiya əslində 44 günlük savaşın davamı idi: "O aksiyaya qədər, bilirsiniz ki, həm Ermənistanla şərti sərhəddə və Qarabağda lokal əməliyyatlar keçirilərək bir sıra strateji yüksəkliklər düşməndən azad edilmişdi. Əgər onlar sərt gücə dayanırlarsa keçirilən əməliyyatlar idisə, 12 dekabrda ekoloji aksiya yumşaq gücün tətbiqi idi. Və bu özü də əslində bir əməliyyat idi ki, arxasında dövlət yox, vətəndaş cəmiyyəti dururdu. Bu aksiya iki reallığı ortaya qoydu. Birincisi, hər kəs gördü ki, Azərbaycanda artıq yetkin vətəndaş cəmiyyəti institutları formalaşıb. İkincisi və ən əsası isə bizim hətta çəlimsiz qızlarımızın belə, qışın soyuğunda əsgər düzümü göstərərək Laçın yolunda gecə-gündüz keşik çəkmələri

Şuşa-Xankəndi yolundakı ekoloji aksiyadan bir il keçdi - möhtəşəm nəticələr ortada

Sahib Aliyev: "Əslində bu, bir əməliyyat idi ki, arxasında dövlət yox, vətəndaş cəmiyyəti dururdu"

Sahib Məmmədov: "Aksiya həm Ermənistanı, həm ərazidə yerləşən Rusiya Silahlı Qüvvələrini, həm Ermənistanla havadarlıq edən dövlətləri və qüvvələri "pat" vəziyyətinə saldı"

Akif Nağı: "Bu, xalqla dövlətin bir-birini tamamlayan fəaliyyətinin göstəricisi oldu"

Qafar Çaxmaqlı: "Demək, xalqımız birlik və bərabərlik nümayiş etdirərsə, istənilən qələbə qapımızda olacaq"

azərbaycanlıların bütövlükdə ordu-xalqa çevrildiyinin göstəricisi idi. Ən güclü ordunu belə yenmək mümkündür. Amma əgər bir xalq bütövlükdə orduya çevrilibsə, nə onun qarşısını kəsmək olar, nə yenmək. Laçın yolundakı aksiya bu reallığı bir daha təsdiqlədi". **S.Aliyev qeyd etdi ki, bir sözlə, 12 dekabr aksiyası 2020 və 2023-cü ilin sentyabrında torpaqlarımızın işğaldan qurtarılmasının və üzərində suverenliyimizin tam təmini yolunda atılan addımlarla eyni mahiyyətli, eyni niyyətli olduğu qədər də eyni əhəmiyyətli idi:** "Əsl əsgər qeyrəti göstərdiklərinə görə həmin aksiyaya qatılanlara buradan bir daha minnətdarlığımı bildirirəm!"

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədovun sözlərinə görə, 138 günlük dinc aksiyaya şəxsiz ki, Azərbaycanın ən yeni tarixinə qızıl hərflərlə yazılacaq: "Bu, Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin öl-kə prezidentinin Azərbaycanın bütün ərazilərində de-fakto yurisdiksiyamızın bərqərar olunması ilə əlaqədar həyata keçirdiyi siyasətə və fəaliyyətə böyük bir dəstək idi. Heç bir

qarşıdurma, silahlı insident olmadan dinc aksiyanın nəticəsi olaraq Ermənistanın və ərazilərimizdə 10 noyabr üçtərəfli bəyannaməsinin imzalanmasından sonra da fəaliyyətini davam etdirməyə cəhd edən separatçı-cinayətkar qrupun bütün planları pozuldu. Həmin vaxta qədər separatçı qüvvələr "Laçın dəhlizi" adlandırılan yoldan sərbəst istifadə etməklə əraziyə qanunsuz yüklərin, o cümlədən silahların daşınmasını davam etdirir, ərazidəki mineral ehtiyatlar vəhşicəsinə istismar olunaraq Ermənistanla daşınırdı. Hətta bəzi xarici ölkələr də öz yüklərini Azərbaycan ərazisinə dövlət sərhədini pozaraq gətirirdilər". **S.Məmmədov bildirdi ki, 12 dekabr 2022-ci il tarixindən bütün bunların qarşısı alındı:** "Özü də silah işlətmədən, hakimiyyət orqanlarının bilavasitə iştirakı olmadan. Aksiya həm Ermənistanı, həm ərazidə yerləşən Rusiya Silahlı Qüvvələrini, həm Ermənistanla havadarlıq edən dövlətləri və qüvvələri şahmat dili ilə desək, "pat" vəziyyətinə saldı. Rusiya Silahlı Qüvvələrinin dinc aksiyaya müdaxilə etmək kimi mandatı yox idi. Ermənistan bu halda heç nə edə bilməyəcəkdi. Separatçıların isə

hər hansı hərəkəti onların on-suz da yaxınlaşmaqda olan sonunu gətirəcəkdi. Beləliklə, "Laçın dəhlizi" termini də tarixə qovuşdu. Azərbaycan dövləti Laçın yolunda sərhəd buraxılış-yoxlama məntəqəsi qurardığından sonra isə yol üzərində Azərbaycanın legitim nəzarəti təmin olundu. Qlobal informasiya məkanında "erməni mənşəli əhalinin blokada alınması" adı altında təşkil olunan total təbliğat da işə yaramadı". **S.Məmmədov qeyd etdi ki, aksiya iştirakçıları əhalinin yaşayışını təmin edən bütün yüklərin, o cümlədən ərzaq, istehlak malları, tibbi avadanlıqlar və tibbi ləvazimatların daşınması və yerli əhalinin gediş-gəlişi üçün zəruri şəraiti yaratdı:** "Başqa məsələ idi ki, ərazidəki separatçı idarəetməyə rəhbərlik edənlər özləri erməni əhalinin öz nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməsinə qadağa qoymuşdu və bunu da qəsdən "blokada" effekti yaratmaq üçün etmişdilər. Nəticə isə ona gətirdi ki, əvvəlcə ərazilərdə qanunsuz fəaliyyət göstərən və mineral ehtiyatlarımızı vəhşicəsinə istismar edən dağ-mədən sənayesi süqut etdi, daha sonra əraziyə silah-sursatın daşınmasının

qarşısı alındı və nəhayət, cəmi 23 saat çəkən antiterror tədbiri ərazilərimiz üzərində de-fakto yurisdiksiyamızın təmin olunmasına gətirdi. Xankədidə 8 noyabrda keçirilən Zəfər Paradı, əlbəttə, 44 günlük Vətən müharibəsinin nəticəsində baş verdi. Bununla belə, bu Zəfər Paradına gedən yolda Azərbaycan fəallının dinc aksiyası da mühüm addım idi. Tarixi Qələbəmiz, Ali Baş Komandan, Ordu və Xalq vəhdətinin nəticəsində baş vermişdi. Vətəndaş cəmiyyəti isə fəal və təşkilatlanmış xalq təmsilçiləridir".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı da hesab edir ki, Laçın dəhlizində ictimai fəalları aksiyası xalqla dövlətin birliyinin nümayişi oldu: "Xalqın, fəal ictimaiyyətin nümayəndələri həm dünya birliyinə, həm də hakimiyyətə yönəlik mövqelərini, tələblərini nümayiş etdirdilər. Bu, işğal faktına, torpaqlarımızın hələ də nəzarətimizdən kənarda qalmasına, ermənilərin hələ də davam edən əsassız iddialarına, beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətsizliyinə, ayrı-ayrı dövlətlərin məkrli siyasətinə etiraz idi. Etirazçılar fədakarlıq göstərdilər, soyuq hava şəraitinə

dözdülər, hətta düşmənin təxribatı nəticəsində həyatlarına təhlükə yaranacağından da çəkinməyərək, axıra qədər dayandılar". **A.Nağı bildirdi ki, dünya birliyi, beynəlxalq təşkilatlar onların bu fədakarlığını, haqlı tələblərinə görməzliyə vurdu, eşitmək, görmək istəmədi:** "Azərbaycan hakimiyyəti həm də bu fədakar insanların düzgün tələblərini nəzərə alaraq, gərəkli addımlar atdı, Laçın dəhlizini nəzarətə götürərək nəzarət-buraxılış məntəqəsini qurdu. Bu, xalqla dövlətin bir-birini tamamlayan fəaliyyətinin göstəricisi oldu. Vaxtında atılmış addımlar düzgün nəticələrə, Xankəndi və digər ərazilərdə qanuni hakimiyyətimizin bərpə olunmasına gətirdi".

Türkiyənin Erciyes Universitetinin professoru, politoloq Qafar Çaxmaqlı qeyd etdi ki, Laçın yolunda aksiyasının başlanmasının ildönümündə əldə olunan nəticə ortadadır: "Rusların nəzarət etdiyi ərazidə erməni əhali yoxdur. Mən dəfələrlə demişdim ki, Qarabağda ermənilərin yaşaması bütün dövrlərdə Azərbaycan dövlətçiliyi üçün təhdidin qalması və Rusiya üçün də bizim əl-qolumuzu bağlayıb daxili işlərimizə qarşımaq təhlükəsinin davam etməsi demək idi. Azərbaycan öz suveren ərazisində istədiyi kimi hərəkət etmə azadlığından məhrum edilmişdi. Laçın "koridoru" ilə bağlı Azərbaycan rəhbərliyinin apardığı ardıcıl və bütün hüquq normalarına uyğun siyasət bütün erməni bəhanələrinin üstündən xətt çəkdi. Humanitar yardımların buradan deyil, Ağdamdan daşınması da Laçından "koridor" məqsədilə istifadə etmək istəyən ermənilər və onun havadarlarına ağır bir zərbə oldu". **Q.Çaxmaqlı artıq qələbəmizin geridönməz xarakter aldığını vurğuladı:** "Azərbaycan Ermənistanla və işğaldan tam azad olunmamış ərazilərdə erməni silahlı birləşmələrinin ləğv edilməsi ilə bağlı anlaşmalara əməl etməyənlərə sentyabrın 19-da yeni 23 saatlıq bir ders verdi və artıq bayrağımız Xankəndidə dalğalanır. Bu, çox böyük bir Zəfərdir. Azərbaycan Ordusunun, xalqımızın, görünməmiş diplomatik zəka nümayiş etdirmiş Ali Baş Komandanın, İlham Əliyevin Zəfəridir. Demək, xalqımız birlik və bərabərlik nümayiş etdirərsə, istənilən qələbə qapımızda olacaq".

□ **Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

“Öz evlərini tərk etmiş insanlara (Qarabağ erməniləri - red.) gəldikdə, əvvəlcə, bu, onların öz qərarı idi. Qarabağ erməniləri ilə bağlı ictimaiyyətə verdiyimiz bəyanat və sonradan atdığımız addımlar göstərdi ki, biz istəyirdik onlar qalsınlar. Biz açıq şəkildə elan etdik və mən antiterror əməliyyatı başa çatdıqdan sonra Azərbaycan xalqına müraciətimdə bildirdim ki, onlar qala bilər”.

“Yeni Müsavat” xatırladır ki, bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev “Euronews” televiziyasına son müsahibəsində deyib. Azərbaycanın bunun üçün elektron qeydiyyat portalı açdığını vurğulayan dövlət başçısı bildirib: “Qayıtmaq istəyən hər kəsin belə bir hüququ var. Onların mülkiyyəti lazımi dərəcədə qorunur. Bütün tarixi və dini yerlər lazımcına qorunur. Geri qayıtmaq üçün onlar müəyyən qaydalarla əməl etməlidirlər və mən antiterror əməliyyatının keçirilməsindən bir neçə ay əvvəl demişdim ki, qalmaq istəyənlər Azərbaycan vətəndaşlığı üçün müraciət etməlidirlər. Çünki insanlar başqa ölkənin vətəndaşı olmaqla Azərbaycanda necə yaşaya bilərlər? Ya vətəndaşlıq, ya iş icazəsi, ya da yaşayış icazəsi olmalıdır. Onlar “dağlıq qarabağ respublikasında” yaşadıklarını deyərək Azərbaycanda yaşaya bilməzlər. Çünki “dağlıq qarabağ respublikası” mövcud deyil. Onlar bunu öz xəyallarında, mifologiyasında uydurublar. Onlar Azərbaycan vətəndaşları olaraq Azərbaycanda yaşamaq istəyirlərsə, əlbəttə ki, bunu edə bilərlər”.

Bəs bu açıqlamalardan sonra ermənilər qayıdacaqlarmı, yoxsa tədricən Avropaya, Rusiyaya çıxıb getməyi üstün tutacaqlar?

“Dağlıq qarabağ”ın ləğvi qaçılmaz idi”. Bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan deyib. “Deyirlər ki, o vaxt “Dağlıq qarabağ”ın indiki hakimiyyəti (2023-cü ilin payızında) Dağlıq Qarabağı ləğv edib. Amma əslində proses 2016-cı ilin avqustunda danışıqlar prosesində substantiv dəyişikliklər nəticəsində qaçılmaz oldu”, - deyə Ermənistanın baş naziri vurğulayıb. Paşinyan bildirib ki, indiki hakimiyyətin təqsiri odur ki, onlar xalqla bu barədə danışmayıb, hətta onun özü də bu pragmatik realılıqla barışa bilməyib: “Belə bir söhbətə başlamağın emosional imkansızlığı ondan ibarət idi ki, bu, Ermənistana və xalqına 30 il əvvəl həll olunmayan bir problemə, sadəcə, vaxt itirmək, resurs sərf etdiyimizi bildirmək demək idi”.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Prezident ölkənin mövqeyini aydın surətdə ermənilərin diqqətinə çatdırdı: “Onlara elə gəlirdi ki, Qarabağda “artsax” adlı qondarma respublikada yaşayacaqlar. Belə uydurma respublika mövcud ola bilməzdi. Ölkənin digər bölgələrində insanlar necə yaşayırlar, Xankəndidə, Ağdərədə

Prezidentdən son və qəti söz - “Xankəndinə geri dönmək istəyənlər...”

Onlar “dağlıq qarabağ respublikasında” yaşadıklarını deyərək Azərbaycanda yaşaya bilməzlər - şərtlər bəlli, seçim özlərinin...; partiya sədri: “Əksəriyyəti Avropaya, Rusiyaya köç edir”

şə şə olaraq yaşayacaqdı, onların hüquqları təmin olunacaqdı və bu, İrəvanın da azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycana qayıdışını təmin etməsinin vacibliyini aktuallaşdıracaqdı. İrəvan erməniləri Qarabağdan çıxarmaqla bu məsələdən yayınır, eyni zamanda artıq Ermənistanla olan “Qarabağın erməni əhalisindən” Bakının azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycana qayıdışı tələbindən imtina etməsinə qarşı kart kimi istifadə edəcək. Hərçənd azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycana qayıdışı məsələsi sülh danışıqlarında həll edilməyə belə, rəsmi Bakı üçün prioritet istiqamətlərdən biri olaraq qalacaq. Çünki “Qarabağın erməni əhalisi”ndən fərqli olaraq, qərbi azərbaycanlılar beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq, qaçqın sayılır və Ermənistan ərazisində mülkiyyət haqları var”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

də elə yaşamaladırlar. Sadəcə, ermənilərin 30 il beynini zəhərlədilər, indi isə yuxudan oyadırlar. Bu adamlar Azərbaycan ərazisində dövlət içində dövlət qurmaq xəyalına qapılmışdılar. Amma beynəlxalq hüquq və ölkə qanunları bunu qadağan edir”. Partiya sədri

əlavə etdi ki, onların Qarabağa qayıdacağına inanmır: “Əksəriyyəti Avropaya, Rusiyaya köç edir. Qərbi azərbaycanlılar da öz tarixi torpaqlarına qayıtmaq istəyirlər”. **Siyasi ekspert Asif Nərimanlının sözlərinə görə, ermənilərin Azərbaycana qayıdışı azərbaycanlıların**

Ermənistanla qayıdışı ilə eynilik təşkil edir: “Qarabağda erməni separatizminin ləğvinə sonrakı Ermənistanın erməni əhalisini kütləvi şəkildə bölgeni tərk etməyə sövq etməsinin arxasındakı hədəflərdən biri də budur. Erməni əhalisi Qarabağda Azərbaycan vətənda-

Türkiyə ordu modelinə keçid nə vaxt bitir? - hərbi ekspert deyir ki...

“Dünyada və regionda baş verən hadisələr Türkiyə ilə hərbi müttəfiqliyin əhəmiyyətini artırmaqdadır”

Ötən həftəsonu Azərbaycan Müdafiə Nazirliyində 2023-cü ilin yekunlarına həsr olunmuş kollegiya iclası keçirilib. Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti bildirib ki, iclasda Azərbaycan-Ermənistan sərti sərhədində mövcud əməliyyat şəraiti, qoşun xidmətinin təşkili və aparılması geniş təhlil edilib.

“Türkiyə modelinə uyğunlaşdırılma istiqamətində Azərbaycan Ordusunda aparılan islahatlar nəticəsində 2023-cü ildə hərbi-texniki, hərbi təhsil, hərbi tibb və digər sahələrdə qazanılan uğurlar, həmçinin növbəti ildə planlaşdırılan tədbirlər barədə danışılıb”, - məlumatda qeyd olunur. İclasın yekunları ilə bağlı çıxış edən nazir Zakir Həsənov 2024-cü il üzrə tapşırıqları kollegiya iştirakçılarına çatdırıb. Şəxsi heyətin bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi, qoşunların döyüş hazırlığının daha da yüksəldilməsi məqsədilə keçirilən təlimlərin intensivliyinin

artırılmasına xüsusi diqqət yetirilməsinin vacibliyi vurğulanıb. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun regionda sülhün bərqərar olmasına zəmin yaratdığını vurğulayan nazir bundan sonra da ordunun qarşıya qoyulan istənilən tapşırığın dəqiq icrasına hazır olduğunu bildirib”, - Müdafiə Nazirliyinin məlumatında deyilir.

Bəs Türkiyə (NATO) tipli ordu modelinə keçid nə vaxt başa çatacaq? Hazırda yolun harasındaıyıq? 2023 bu xüsusda konkret hansı uğurlarla bərqərar olmasına zəmin yadda qaldı? Azərbaycan Ordusunun keçmək istədiyi modelin adını Türkiyə modeli, NATO standartlarına uyğun ordu modeli qoya bilərik. Adın hər nə olmasından aslı olma- yaraq, bu, dünyada müasir ordu modeli sayılır. Bütün öl-

kələr bu keçidi bir formada təşkil edir.

Təhlükəsizlik eksperti Alp Arslan İmamqulunun “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, Azərbaycanda ordu birləşmə modellərinin yaradılması, silahla təchizatının müasirləşdirilməsi bir il ərzində atılan vacib addımlardan sayılır. Bundan əlavə, ekspert hesab edir ki, müxtəlif hərbi təlimlər keçir-

ilməsi, Türkiyə ilə bir neçə müştərk təlimlərin olması, böyük təcrübə qazanılması əhəmiyyətli faktorlardır: “Eyni zamanda hərbi hava qüvvələrinin inkişafı ilə bağlı addımlar atılıb, bu sahədə Türkiyə ilə birgə təlimlər keçirilib. Xüsusi təyinatlılarımız isə onsuz da əvvəldən Türkiyə ordusu ilə ciddi əməkdaşlıq içində idi, Prezidentin tapşırıqlarından sonra bu əlaqələr, birgə əməkdaşlıq daha da genişləndirildi. Özəlliklə “Komando” briqadalarının yaradılması Türkiyə ordu modelinə keçid istiqamətində önəmli addımlardır. Bu proses gələcəkdə inkişaf etdirilməlidir. Dünyada və regionda baş verən hadisələr Türkiyə ilə hərbi müttəfiqliyin əhəmiyyətini artırmaqdadır. Ona görə də güc strukturlarının təkmilləşdirilməsi vacibdir. Hesab edirəm ki, Türk ordu modelinə keçid inkişaf etdiriləcək”.

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova da Türkiyə ilə hərbi sahədə əməkdaşlığın gücləndirilməsini mühüm məqsəd sayır. Onun sözlərinə görə, Naxçıvanda Prezident İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan Naxçıvan Bərpa-istehsalat hərbi kompleksinin açılışını etməklə çox önəmli bir mesaj vermiş oldular: “Bu gen region

qaynayıb. Ölkəmizə qarşı təhdidlər səsləndirənlər olur. Azərbaycan Prezidenti son müsahibəsində qeyd etdi ki, sərhədlərimizin xaricində Şimala doğru müharibə gedir. Belə şəraitdə Azərbaycan-Türkiyə hərbi müttəfiqliyi güclənməli, Şuşa Bəyannaməsindən irəli gələrək bu sahədə addımlar sürətlənməli, eləcə də Türk ordu modelinə keçidlə bağlı daha çox iş görülməlidir. Bu, həm də sovet ordu sistemindən xilas olmaq, müasir, NATO səviyyəsində ordu qurmaq deməkdir. Yeri gəlmişkən, Ərdoğan türk ordusunun Azərbaycanda daha bir il qalmaq müddətini artıran qərarı imzaladı, parlament də təsdiqlədi. Bu da imkanlar yaradır ki, birgə hərbi təlimlər tez-tez keçirilsin, hərbi hava qüvvələri, hərbi dəniz qüvvələri, xüsusi təyinatlılar və digər ordu birləşmələri üzrə təcrübənin artırılması fərqi qazanılsın”.

Təhlilçi düşünür ki, qarşıda Azərbaycan Türkiyə ordu modelinə keçidlə bağlı sistemli addımlarını intensivləşdirəcək: “Cənubi Qafqazda cərəyan edən proseslər bunu tələb edir. Ermənistan Fransadan silahlanır, Paşinyan İsveçrə modelinə keçiddən danışır, belə olan halda biz qardaş Türkiyə ilə hərbi müttəfiqliyi ən yüksək səviyyəyə qaldırmalıyıq”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

“Prezident İlham Əliyevin erkən prezident seçkisi qərarından sonra Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da eyni qərarı verib, erkən parlament seçkisi barədə düşüncə bilər”.

məqsədi daha güclü Azərbaycan quruculuğu, habelə cəmiyyətdə hər kəsin firavanlığı, layiqli sosial rifahın təmin olunmasıdır. Ermənistanla gəlincə, bu ölkədə siyasi böhran hər ötən gün dərinləşir. Azərbaycanla məğlub olduğdan və

İrəvan firsəti qaçırmamalı, Azərbaycanla sülh prosesinin daxili siyasi mübarizə alətinə çevrilməsinə imkan verməməlidir”.

Politoloq Rusif Məmmədsoy bu iddialarda real əsaslar görür: “Nikol Paşinyan

Rusiyaya bağlı qruplar və ya Rusiya özü birbaşa prosesə müdaxilə edə bilərmə deyə soruşsanız, deyə bilərəm ki, Rusiya da artıq reallıqlarla başa düşüb və qəbul edib. Onun mübarizəsi, sadəcə, Paşinyanla ola bilər. Ancaq burada da unutmaq

Maneə yoxdur, amma saziş də yoxdur: niyə?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Növbəti il böyük bir geosiyasi arealda və ya müstəvidə seçkilər ili olacaq. Amma bu seçkilərin mövcud siyasi konfigurasiyaları dəyişəcəyi güman edilmir.

Təkcə ABŞ-dakı seçkilərlə bağlı həmişə olduğu kimi, qeyri-müəyyənlik var. Amma bizə elə gəlir ki, Cozef Bayden hakimiyyətdən getsə, daha yaxşı olar.

Birincisi, ona görə ki, Mavr işini görüb və onun böyük siyasi səhnəni tərk etməsinin vaxtı yetişib, çünki C.Bayden azacıq olsa da, Rusiyanı zəiflətdi və onu bir sıra bölgələrdə, əsasən də Cənubi Qafqazda kiçik də olsa, güzəştə getməyə məcbur etdi. Düzdür, Rusiyanın Qafqazlardakı mövqelərinin də taleyini son nəticədə Ukrayna müharibəsi həll edəcək və hazırda ABŞ-dakı seçkilər ərəfəsində bu müharibənin taleyi bir az qeyri-müəyyən görünür. Amma bizə elə gəlir ki, indiki vəziyyətdə savaş dayansa, bu, Ukraynanın bölüşdürülməsinə gətirib çıxaracaq və çətin ki, bunu Ukrayna xalqı həzm etmiş olsun.

İkincisi, ən müxtəlif bioqrafik məlumatlara görə, bütün siyasi karyerası boyunca C.Bayden erməni diasporunun təsirli altında olub, hətta bir vaxt Azərbaycana qarşı 907-ci düzəlişin təşəbbüsçülərindən biri kimi də çıxış edib, üstəlik, o, hamı üçün “erməni genosidi” ifadəsini işlədən ilk ABŞ prezidenti kimi yadda qalıb. Ona görə də belə ehtimal olunur ki, C.Bayden və demokratlar Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərini də özlərinin seçki platformalarının mühüm bir bəndinə çevirəcəklər, baxmayaraq ki, son vaxtlarda ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində nisbi mülahimlik müşahidə olunur, hətta ən yaxın vaxtlarda Azərbaycanla Ermənistan arasında Vaşinqtonda daha bir görüşün keçiriləcəyi bildirilir.

Amma düşünürük ki, indiki vəziyyətdə və indiki şərtlərlə imzalanmış sülh müqaviləsi çətin ki, erməni diasporunu qane etmiş olsun. Ona görə də ehtimal ki, Bayden və administrasiyası prosesi bir az uzatmağa cəhd edəcək. Amma o da var ki, mövcud vəziyyəti dəyişmək artıq Vaşinqtonun imkanları xaricindədir və Baydenin ermənilərə və erməni diasporuna təklif edəcəyi bir şey varsa, o da otuz ildən sonra nəhayət ki, əldə olunmuş sülhdür...

Digər bir aktor, Rusiya da oxşar vəziyyətdədir, birçə fərqlə ki, Moskva Vaşinqtonla müqayisədə sülhü daha çox istəmir, baxmayaraq ki, getdikcə bunu dilə gətirmək onun üçün çətin bir etirafa çevrilir. Ona görə də hazırda Kreml üçün sülhün harada imzalanması daha önəmlidir, çünki Kreml hələ də ümid edir ki, sülh sazişi onun iştirakı ilə imzalanarsa, Moskva üçün “tutacaq” yeri qalacaq və o, prosesi öz nəzarətində saxlayacaq. Belə ki, sülh sazişi imzalanırsa, ona “nəzarət” məsələsi də meydana gəlir. Ona görə də Bakının maraqlarına daha çox heç bir vasitəçi olmadan sülh əldə etmək ssenarisi cavab verir və bunun üçün real zəmin də vardır. Bugünlərdə Azərbaycan Prezidenti bəyan etdi ki, sülhün əldə olunması üçün heç bir maneə yoxdur. Ermənistan tərəfi də bir az da uzağa gedərək bildirir ki, saziş hətta ən yaxın günlərdə imzalanırsa, hətta belə xəbərlər yayılır ki, İrəvan Bakının təklif etdiyi beş əsas prinsipin də demək olar ki, hamısını qəbul edib...

Odur ki, siyasi təhlilçilər bu ilin sonunun və daha böyük ehtimalla növbəti ilin region üçün böyük hadisələr ili olacağını bildirirlər. Açıq, biz də ümidliyə, ona görə ki, bu yolda daha ciddi bir maneə qalmayıb və vəziyyəti yalnız fors-major hallar, məsələn, Nikol Paşinyanın hakimiyyətdən getməsi və yaxud da buna bənzər bir proses dəyişə bilər. Amma biz dəfələrlə demişik ki, Paşinyan hazırda Qərbin diqqətində olan bir adamdır və Qərb Rusiyadan fərqli olaraq həqiqətən də sülh sazişinin imzalanmasını, özü də mümkün qədər yaxın vaxtlarda imzalanmasını istəyir, sadəcə, ona çalışır ki, erməni diasporuna da demək üçün “sözü” olsun. Bu səbəbdən də Ermənistandakı vəziyyəti Moskva yalnız ən kobud üsullarla dəyişə bilər. Ona görə də nəticələrlə tələsməyək, necə deyirlər, maraqlı proseslər hələ irəlidedir. Amma Qərb də, Rusiya da bir məsələni nə qədər tez ürəkdən qəbul etsə, bir o qədər yaxşı olar: bu da odur ki, qatar çoxdan gedib, Ermənistan itirdiklərini bir daha geri qaytara bilməyəcək...

Paşinyan da erkən seçkiyə getsə - sülh danışıqları ləngiyə bilərmə...

“Yeni Musavat”ın məlumatına görə, bu sözləri **“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu** qeyd edib. Politoloqun fikrincə, gələn il iki ölkə arasında danışıqlar intensivləşəcək: “Ermənistan müxalifəti indidən Paşinyanı sülh sazişində Azərbaycana güzəştə getməkdə ittiham edir. Erkən parlament seçkisi vasitəsilə əlini gücləndirəcəyini planlaşdırən Paşinyan müxalifəti zəiflədib İlham Əliyevlə danışıqlarda arxaya boylanmadan nəticə əldə etmək istəyir. Paşinyan həm də ona arxayındır ki, Ermənistanın susqun çoxluğunun ona olan dəstəyi azalmayıb. Azərbaycanla Ermənistan arasında əsirlərin dəyişdirilməsi və iki ölkə arasında atılacaq digər addımlar Paşinyanın mövqelərini daha da gücləndirəcək. Ermənistan cəmiyyəti İkinci Qarabağ müharibəsində ağır məğlubiyyətdən sonra müharibə istəmir, Azərbaycan və Türkiyə ilə məsələlərin danışıqlar yolu ilə həllini istəyir. Bu, Paşinyanın işinə yararır”.

Ancaq məsələ ondadır ki, Azərbaycanda prezident seçkisi kifayət qədər sakit atmosferdə keçəcək. Ermənistan haqda isə bunu söyləmək çətinidir. O halda ölkə qarışa, nəticə etibarilə Bakı ilə sülh danışıqları dondurula bilərmi? Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Paşinyan iqtidarının sülh müqaviləsi məsələsində vaxtı uzatmaq və ya zaman qazanmaq məramının olduğu da söylenilir.

Deputat Bəhrüz Məhərrəmov Ermənistanda durmadan vəziyyətin gərginləşdiyini bildirdi: “Bildiyiniz kimi, Ermənistanda erkən seçim anonsları artıq bir neçə aydır ki, gündəmədədir. Lakin Azərbaycan və Ermənistanın bütün müstəvilərdə olduğu kimi, erkən seçim məsələsində də hər hansı formada müqayisə olunması, yaxud aramızda paralel aparılması birmənalı şəkildə yolverilməzdir. Azərbaycan qalib dövlətdir və cənab İlham Əliyev müzəffər lider kimi Azərbaycan üçün yeni bir səhifə açdı. Növbədənərkən seçkilər isə dövlət başçımızın yeni reallıqda islahatların tamamilə yeni mərhələsini böyük siyasi mədəniyyət nümunəsi göstərərək yuxarıdan başlamasıdır. Cənab İlham Əliyevin yeganə

Ekspertlər deyir ki, Nikol bunu istəyə bilər, qərarı vermək asan deyil...

3 il ərzində 2 dəfə kapitulyasiyaya məcbur edildikdən sonra Paşinyan və komandası sülhün zərurətini daha yaxşı anlamağa başlayıb. Lakin erməni cəmiyyətində, ayrı-ayrı kəsirlərdə isə revanş əhval-ruhiyyəsi qalmaqdadır və Paşinyan təslimçilikdə və qorxaqlıqda günahlandırılır. Lakin Nikol Paşinyan da, onu günahlandırانlar da yaxşı başa düşür ki, hakimiyyətdə kimin olacağından asılı olmayaraq, Ermənistanın Bakı qarşısında faktiki olaraq yenidən üstünlük əldə etməsi və cənab İlham Əliyevin yaratdığı status-kvonu dəyişməsi şansı yoxdur. Bu mənada, Paşinyan əslində erkən seçkilərlə rəqiblərini daha da küncə sıxmaq, yaxud siyasi səhnədən sıxışdırmaq niyyətindədir. Etiraf etməliyəm ki, bu proses uğursuz da alınmır və xüsusən Paşinyanın ötən gün qondarma Qarabağ barədə açıqlamaları, separatçı rejimin buraxılmasının zəruriliyinə dair fikirləri bunu bir daha sübut edir. Əlbəttə, İrəvanda baş verənlər Ermənistanın daxili işidir. Lakin qərb qonşumuz unutmamalıdır ki, zaman onların əleyhinə işləyir və hər dövrün öz hökmü var. Yeni Azərbaycanın bu gün aktual olan sülh şərtləri və Ermənistanla tanışdığı şans sabahkı reallıqda əhəmiyyətini itirə bilər. Bu mənada, Azərbaycan Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Baş nazirinin Aparatının yaydığı bəyanat və etimad quruculuğu istiqamətində atılan addımlar fonunda

yanın növbədənərkən parlament seçkilərinə getməsi ilə bağlı ciddi iddialar var. Bu iddialar isə olduqca real görünür. Nəzərə alsaq ki, son günlər Azərbaycanla Ermənistan arasında yekun sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı ümidlər artır. Təbii ki, Paşinyan üçün bu qərar vermək asan deyil, amma onun alternativi də yoxdur. Azərbaycanın şərtlərini qəbul edib sənədə imza atmaq lazımdır. Əks təqdirdə, 30 il öncə buraxılan səhvi indiki hökumət də təkrarlayacaq və prezident Əliyevin də dediyi kimi, Ermənistanın suverenliyi də şübhə altına düşəcək. Bu illər ərzində Ermənistan iqtisadi dalanda qaldı, heç bir global və regional layihələrdə iştirak edə bilmədi. Hərçənd Azərbaycanla münasibətləri normalaşdırarsa, Azərbaycan neftinin və qazının Avropaya daşınmasından milyardlar qazana bilər. İndi də gec deyil, nəhayət ki, reallığı anlamaq və adekvat addımlar atmağın zamanıdır. Əlbəttə ki, əsas sual budur ki, Ermənistan hökuməti sənədə imza atarsa, çevriliş və ya sui-qəsd müşahidə edə bilərmə? Buna cəhdlər ola bilər, lakin düşünürəm ki, Nikolun təhlükəsizliyi ilə bağlı qərb dairələri də öz ödəmələrini alıblar və əslində orada olan müşahidəçi missiya keçmiş hərbiçilərdən ibarətdir. Bütün bunları nəzərə aldığımız zaman Paşinyanın növbədənərkən parlament seçkilərinə getməsi gözənlə bilər. Çünki o bu vəziyyətdə mövqelərini daha da möhkəmləndirmək istəyəcək. Ancaq

olmaz ki, bugünkü hakimiyyəti dəstəkləyən əksəriyyət var. Ermənistanda 3 ildir ki, etirazlar edilir, küçədə çadırlar qurulur və s. Lakin bunların heç biri Nikolun mövqelərinin zəifləməsinə səbəb olmadı. Bu gün Rusiyanın Paşinyana alternativ çıxara bilməməsi də ümumi prosesə zərbə dəyməyəcəyini deməyə əsas verir”.

Siyasi analitik Asif Nərimanlı hesab edir ki, erməni baş nazir seçkiləri Azərbaycanla sülh sazişindən öncə keçirməlidir: “Paşinyanın erkən seçkilərlə bağlı mövqelərini yenidən bərpa etmək istəyi bəllidir və Azərbaycanla sülh imzalaması istəyirsə, dərhal buna ehtiyacı var. Bu məntiqə seçkiləri sülh sazişindən öncə keçirməlidir, əks təqdirdə, sazişdən sonra seçkinin keçirilməsi hakimiyyətinə risklər yarada bilər. Mümkün seçki ərəfəsində Ermənistan daxiliində xaosun baş verəcəyi, yaxud bunun hakimiyyət dəyişikliyi ilə nəticələnməyi imkanları isə azdır. Çünki mövcud müxalifətin potensialı zəifdir və Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə maraqlı tərəf olan Rusiya regionla bağlı planları fonunda hələ ki bu addıma getmir. Hərçənd sülh sazişinin imzalanması hələ də sual altındadır. Hər iki tərəfdən bunun mümkünlüyü haqda açıqlamalar verilsə də, mövcud fikir ayrılıqları bunun yaxın dövrdə baş verə biləcəyi ehtimalını zəiflədir”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Musavat”**

Ququ yuvası

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Anamız bizi göydən yerə endirdi.
Müəllim bizi göylərə qaldırdı".
(Əflatun bunu Ərəstuna şapalaq
vurmazdan önce söyləmişdir)

Kəçmiş təhsil naziri Misir müəllimi öldürmək istəyən terrorçular ələ keçmişdir. (Bəlkə də həyatımda ilk dəfə bir cümləni eyni sözlə başlayıb, bitirdim. Təklif edirəm bu cümlə test üsulundan qəbula salınsın). Müəllimin şirin canına qıymaq istəyən həmin yaramazlar xaricdən öyrədilən radikal dinçi təriqətlərin üzvləridir. Çünki ölkəmizdə belə hal mümkün deyildir. Qətiyyə. Şübhəsiz, vaxtında orta məktəbdə yaxşı oxumayıblar, kəsiliblər, sinifdə qalıblar. İndi onun qisasını Misir müəllimdən çıxmaq nəyə lazımdır?

Biz balaca olanda müəllimin əsl hörməti var idi. İbtidai sinif müəllimimiz şagirdləri maşa ilə döyürdü, dərsləri oxumayan uşaqları kömürün üzərində dizin-dizin süründürürdü. O zamanlar hələ məktəblərə qaz çəkilmirdi, siniflər kömür, odun, ağ nöyüt, dərslik, qlobus, Sibir və Amazon meşələrinin xəritəsini yandırmaqla qızdırılırdı. Allah rəhmət eləsin, ibtidai sinif müəllimimiz güclü müəllim idi. İbtidai icma dövründən məktəbimizdə çalışırdı.

Uşaqları həmişə soyuq kömürün üzərində süründürürdü. İstəsə qızmar kömür də tətbiq edə bilməzdimi? Bilərdi. Ancaq humanist idi.

Sözləşmə, belə pis çıxmasın, şəxsən mən ibtidai sinifdə heç döyülməmişəm. Əlaçı idim. Bu cür seçilmiş olmanın bir mənfi tərəfi var idi ki, müəllimə şagirdlərə cəza verərkən yardımçı qismində məndən yararlanırdı. Guya əsl oktyabryat (ağsaqqallar cavanlara izah eləsin, bu sözün anlamını açmağa vaxtımız yoxdur) müəllimin, böyükələrin sağ əli, köməkçisi olmalıydı. Bir yardımçı funksiyam heç yadımdan çıxmır: sinifin ortasına, partalar arasında yerə daş kömür tökülürdü, ev tapşırığını etməyən, şuluq salan 1-3 sinif şagirdləri həmin kömürün üzərində diz çökərək iməkləyirdi. Bu zaman bir nəfər də onların qulağından tutub aparmalıydı. Sızca? həmin şəxs kim olsa yaxşıdır? Əlbəttə, anladınız: bəndəniz. Ağzım nə idi tabe olmayım, nəm-nüm edim? Kömür qara ağzını açıb gözəl yirdi. Bu gün "briqadir", "kapo" olan, sabah sarı ulduzlu əsirə çevrilib soba borusundan havaya uça bilərdi.

Üstündən neçə illər keçdi, mən bunları bir az unudan kimi olmuşdum, harfda 15 il öncə amerikalı yazıçı Ken Kizi-nin "Ququ yuvası" üzərindən uçarkən" romanını internetdən telefonuma endirib oxumağa başladım. Yəqin bu əsər əsasında çəkilən filmə çoxları baxıb, rejissor Miloş Formanın o şah əsərində baş rolunu Cek Nikolson oynayır. Ancaq film, hesab edin, romanın suyunun suyudur. O dərcədə gözəl əsər idi. Harfda gəldi, avtobusda, qatarda, yemək yeyərkən oxuyurdum və sürətlə bitirdim. Oxuyarkən qəribə duyğular yaşayırdım, sanki bunlar mənim öz başıma gəlmişdi. Bu mühiti canlı olaraq gördüyümü fikirləşirdim. Harfda? Hətta bir gün ağılıma gəldi ki, bəlkə Ağabəy Sultanovun başçılıq elədiyi psixiatriya xəstəxanasına, ondan nəse açığlama almağa gedərkən görmüşəm. Sultanov yaxasına dəsmal taxıb ekranlarda poz vermək ustası olsa da, sizə deyim ki, onun xəstəxanasında pasiyentlər dəhşətli dərəcədə pis durumda saxlanırdı.

Bəli, uzun zaman bu dejavyunun səbəblərini düşündüm və birdən ağılıma gəldi ki, əsərdəkiləri balaca vaxtı oxşar şəkildə yaşamışam, baş tibb bacısı Mildred isə müəllimlərimizin obrazıymış. Necə deyərlər, bu oxşarlıq beynimdə şimşək kimi çaxdı, hər tərəf aydınlığa büründü. Əlbəttə, bir anlığa. Sonra ekran söndü.

İndi sözü ona gətirirəm ki, müəllimə qalxan əllər qurusun. İnşallah.

"Danışqlar prosesinin təxminən üç il ərzində Ermənistan hər zaman sülh sazişinə Qarabağın erməni azlığına dair müddəanı salmaq istəyirdi. Bizim mövqeyimiz ondan ibarət idi ki, bu, bizim daxili işimizdir".

Milli Məclisin deputatı, Qərbi Azərbaycan İcmasının sədr müavini Ramil Həsən "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Qarabağdan könüllü gedən ermənilərin məsələsi Azərbaycanın daxili işidir. **R.H.**

Cənab Prezidentin bu yanaşması beynəlxalq hüquqa əsaslanır. Əminik ki, Ermənistan bu məsələni qəbul etmək istəyəcəksə, Azərbaycan azlığı məsələsini də qəbul etməlidir. Biz yurdumu-

ların təhlükəsizliyinə yalnız tam zəmanət aldıqdan sonra oraya qayıdış olacaq. "Ermənistanın bütün dövlət strukturlarında soydaşlarımızın tam hüquqlu vətəndaş kimi iştirak etmək

Bakı Qərbi Zəngəzur şərtini təzələdi: "Ya simmetrik qayıdış, ya da..."

Ramil Həsən: "Sülh mümkündür, yetər ki, qarşılıqlı olsun"

Bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Euro-news" televiziyasına müsahibəsində deyib.

Dövlət başçısı bildirib:

"Əgər onlar Azərbaycanda erməni azlığı məsələsini sənəddə əks etdirmək istəyirlərsə, onda biz də otuz il əvvəl Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlı azlığı məsələsini daxil etmək istərdik. Özü də Ermənistanda azərbaycanlıların sayı ermənilərin Azərbaycandakı sayından daha çoxdur və təxminən 300 min insan təşkil edir. Bir sözlə, mövqeyimiz belədir ki, həmin məsələ qarşılıqlı olmalıdır. Biz iki milli azlığın məsələsini, onların hüquqları və təhlükəsizliyini, o cümlədən qayıtmaq hüququnu qeyd edək. Yeni təkcə ermənilərin Azərbaycana qayıtması yox, azərbaycanlıların da Ermənistana qayıtması məsələsini qoyuruq. Azərbaycanlıların 30 il əvvəl qovulması və ermənilərin iki ay əvvəl ölkəmizi tərk etmək qərarı arasında fərqi əhəmiyyəti yoxdur. Fakt, sadəcə, ondan ibarətdir ki, bunlar qarşılıqlı olmalıdır. Ya da biz sülh sazişində bu məsələni qeyd etmirik. Bir sözlə, bu vaxta qədər, biz həmin məsələ ilə bağlı Ermənistandan hər hansı aydın anlaşma görmədik. Əgər Ermənistan hər iki milli azlığa eyni yanaşmanın tətbiq edilməsinə razılaşırsa və ya onu tam əks etdirməyə, onda sülh əldə oluna bilər, çünki həmin məsələ bizimlə danışıqlar aparən Ermənistan üçün əsas maneə idi. Bir sözlə, görəcəyik, bundan sonra necə olacaq. Səmimi desək, mən hazırda məntiq nöqtəyi-nəzərindən sülh sazişinin imzalanmasına hər hansı ciddi maneə görmürəm".

sən qeyd etdi ki, Qarabağa qayıtmaq istəyən ermənilər mədəni, təhlükəsizliyin təmin olunması, seçki, bir sözlə, hər bir Azərbaycan vətəndaşının malik olduğu bütün hüquqlara malik olacaqlar:

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müsahibəsində növbəti dəfə dini, mədəni abidələrin qorunması, yaşayış şəraitinin tam şəkildə təmin edilməsi ilə bağlı məqamları vurğulayıb. Cənab Prezident hər zaman qərbi azərbaycanlıların haqlarını müdafiə edən fikirlərini, mövqeyini ortaya qoyub. Əgər Ermənistan tərəfi erməni azlığı ilə bağlı müddəaları sülh müqaviləsinə daxil etmək istəyirsə, o zaman Ermənistan 1987-1991-ci illər ərzində sayları təxminən 300 min olan Ermənistandan zorla qovulan qərbi azərbaycanlıların haqları, hüquqları, təhlükəsizliyin təmin olunması kimi bütün müddəaları, onların ləyaqətli geri qayıdışı hüququnun təmin olunması ilə bağlı müddəaları da sülh müqaviləsinə daxil etməlidir. Çünki beynəlxalq hüquq qarşılıqlı şəkildə işləyir. Bu ədalətli və doğru yanaşmadır.

za-yuvamıza qayıtmalıyıq. Sülh müqaviləsi imzalandıqdan sonra qərbi azərbaycanlıların məsələsi və bu kimi digər müddəalar mövzu kimi müzakirə edilməlidir. Cənab Prezident daha bir vacib məqama toxunaraq qeyd etdi ki, azərbaycanlılarla ermənilər digər ölkələrdə yan-yanə rahat yaşaya bilirlərsə, deməli, həm Azərbaycanda, həm də Ermənistanda yanaşı yaşaya bilərlər. Sülh mümkündür, yetər ki, bu qarşılıqlı olsun. Azərbaycan dövləti bu istiqamətdə səylərini əsrigəməməkdədir. Ermənistan iradəsini ortaya qoya bilsə, o zaman sülhün yaxın zamanda imzalanmasını bildirə bilərik".

Xatırlatmaq yerinə düşər ki, ötən həftə Milli Məclisdə parlamentin Gənclər və idman komitəsinin təşkilatçılığı ilə "Keçmişdən gələcəyə çağırış: Qərbi Azərbaycana qayıdış fəlsəfəsinə gənclərin baxışı" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib.

Qərbi Azərbaycan İcmasının sədri Əziz Ələkbərli ictimai dinləmədəki çıxışı zamanı bildirib ki, Qərbi Azərbaycana dinc şəkildə qayıdacaq insan-

üçün hər cür şərait yaradılmalı, sosial və iş problemlərinin həlli, dövlət işlərində təmsil olunmaq haqqı təmin olunmalıdır", - icma sədri deyib.

Qərbi Azərbaycan İcmasının nəzarət təftiş komissiyasının üzvü deputat Musa Quliyev isə 6 dekabr tarixinin Qərbi Azərbaycanlıların deportasiyası günü kimi təqvimdə öz əksini tapmasını təklif edib. O qeyd edib ki, məhz 35 il bundan əvvəl Nüvədi kəndi istisna olmaqla, qərbi azərbaycanlıların deportasiyası başa çatmışdır.

Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin üzvü El-nur Allahverdiyev də yeni təkliflə çıxış edib. O, qərbi azərbaycanlıların ikili vətəndaşlığının olmasını təklif edib. "Qanunvericilikdə ikili vətəndaşlıqla bağlı məhdudiyyət var. Düşünürəm ki, bu məsələ müzakirə olunmalıdır. Xüsusilə gələcəkdə Qərbi Azərbaycana qayıdan soydaşlarımızın həm Azərbaycan, həm də Ermənistan vətəndaşlığı daşıya bilməsinə nail olmalıyıq", - deyir o bildirib.

□ **Nigar HƏSƏNLİ**
"Yeni Müsavat"

2 023-cü ilin başa çatmasına az qalır. Bu ilin Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh anlaşması ili kimi tarixə düşüb-düşməyəcəyi sualı isə hələ açıq qalır. Hələ ki nikbin təhlilçilər bu xüsusda ümidlərini itirməyiblər. Bəzi siyasi şərhçilər isə hətta belə bir sənədin imzalanmasından sonra da arada gərginliyin tezliklə aradan qalxmayacağı qənaətinə gəlir. Çünki onların nəzərində, qarşılıqlı etimad mühiti üçün əlavə vaxt lazımdır.

Sülh müqaviləsinin mümkünüyü ətrafında intriqa isə davam edir. Bu, özəlliklə də kapitulyant ölkədə özünü bürzə verməkdədir. O sırada radikal-revanşist qüvvələr əlindən gələni edir ki, N.Paşinyan hökuməti Bakı ilə hər hansı sənədə imza atmasın. Səbəb sadə: onlar hələ də "miatsum" mərazi ilə, "bəlkə də qayıtdılar" ümidi ilə yaşayırlar.

Bu arada Ermənistan parlamentinin müxalifətdən olan üç deputatı - Kristin Vardanyan, Anna Qriqoryan və Geqam Manukyan Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin nizamlanmasına dair sazişlə bağlı iki ölkənin son təklifləri ilə tanış olduğunu bildiriblər. Bu haqda onların birgə açıqlamasında iddia edilir.

Onların sözlərinə görə, israrlı müraciətlərdən sonra Ermənistan XİN-də sülh sazişinin müzakirə edilən mətni ilə tanış olmaq imkanı yaradılıb. "Bu anda aşağıdakıları qeyd edə bilərik: tam məxfi kimi qeyd olunan sənədin bütün bəndlərini dərc edə bilməsək də, qeyd edək ki, təkliflərlə tanışlıq onun təhlükəsini təsdiqlədi və bu məsələ ilə bağlı evvəllər söylədiyimiz bütün qorxuları gücləndirdi", - birgə açıqlamada vurğulanır.

Əgər erməni radikalılar mətnə narazıdırlarsa, demək, sənəd Azərbaycanın maraqlarına cavab verir söyləmək olar.

Ermənistanın sabiq xarici işlər naziri Vardan Oskanyan isə 11 dekabrda verdiyi açıqlamada bildirib ki, bu gün masanın üstündə bir sülh sazişi var və onda olan məlumata görə, sənəd tezliklə imzalanmağa yaxındır: "Bu gün masanın üstündə sülh sazişi adlandırılan sənəd var. Məndə olan məlumata görə, o, kifayət qədər irəli çəkilib və imzalanmağa yaxındır".

10 il Robert Köçeryan dönməndə Ermənistan XİN-ə rəhbərlik etmiş və təbii ki, Ermənistandakı Rusiya maraqlarının təminatçısı olan hökumətin əsas üzvlərindən olmuş Oskanyan Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanacaq sülh sazişindən ciddi narazılığını bildirib. O qeyd edib ki, hə-

Sülh sənədi imzalanmaq üçün masada (?) - Əliyevin anons etdiyi o tarix...

Sazişdə "Qarabağ məsələsi" qeyd olunmayacaq; "Birbaşa danışıqlar və inam atmosferinin yaradılması ilə bağlı atılan addımlar ondan xəbər verir ki..."

min sənəddə keçmiş qondarma quruma aid bir kəlmə də yer almayıb: "Əvvəllər bu sənəddə, səhv etməməyə, "artsax xalqı"nın hüquq və müstəqilliyindən bəhs edən 9-cu bənd var idi, bu gün həmin bənd bu sazişdən çıxarılıb, mövcud deyil, ümumiyyətlə, bu barədə heç bir qeyd yoxdur. Müqavilə belə məzmununda imzalanarsa, o zaman "artsax" səhifəsini bağlayacağıq. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan Prezidenti ermənilərin "artsax"ı unutmamalı olduğunu deyib..."

Bununla yanaşı, revanşist mövqeyindən əl çəkəməyən Oskanyan bəyan edib ki, Azərbaycan tərəfi bu müqaviləni erməni xalqı ilə deyil, Nikol Paşinyanla və onun hökuməti ilə imzalayacaq. Oskanyan qeyd edib ki, "əgər bu, həqiqətən də sülh sazişidir, "artsax xalqı"nın öz evinə qayıtması bu sazişin bir hissəsi olmalıdır".

Oskanyanın fikrincə, Ermənistan hakimiyyəti bu sənədi imzalamaqla "artsax"ı unutmağa aparacaq.

Bu arada Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan deyib ki, son variantda erməni tərəfinin sülh anlaşmasına zəmanət institutunun yaradılması təklifi də yer alır.

Prezident İlham Əliyev isə "Euronews" televiziya-sına son müsahibəsində Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhə nail olunması ilə bağlı suala belə ay-

dınlıq gətirib: "Vaxt qrafiki ilə bağlı mən nikbin fikirdə idim, çünki biz Azərbaycanın özünün hazırladığı sülh sazişinin ilkin layihəsi ilə bağlı şərhləri bir neçə dəfə Ermənistanla mübadilə etmişdik. Bundan sonra isə iki ölkə arasında altı dəfə şərhlər mübadilə edilmişdir və keçən dəfə "Euronews"a bunun haqqında danışdıqda mən ümid edirdim ki, Ermənistan bizim təkliflərin nəzərdən keçirilməsi vaxtını uzatmayacaq. Biz sentyabrın 11-də onlara sonuncu şərhlərimizi təqdim etmişdik və onlardan cavabı yalnız iki gün əvvəl almışdıq. Beləliklə, təqribən iki ay yarımdır ki, onlar bir neçə səhifədən ibarət mətn layihəsini nəzərdən keçiriblər. Bu, nə deməkdir? O deməkdir ki, onlar süni olaraq prosesi ləngitmək istəyirlər. İndi noyabrın sonudur və ilin axırına qədər sülh sazişinin imzalanması ilə bağlı ümidlər o qədər də nikbin deyil. Lakin hesab edirik ki, zaman qrafiki o qədər də vacib deyil. Vacib olan hər iki ölkənin gündəliyidir".

Prezident vurğulayıb ki, rəsmi Bakı az öncə İrəvandan aldığı ən son təklifləri dəyərləndirəcək və öz şərhlərini verəcək: "Bununla yanaşı, biz müxtəlif rəsmilər arasında və fərqli kanallar vasitəsilə işçi səviyyədə təmasları saxlayırıq. Düşünürəm ki, sülh üçün alternativ yoxdur. Əgər sülh sazişi imzalanmasa, bu, bütöv bölgə

üçün çox pis olacaq. Biz istəyirik ki, Cənubi Qafqaz bölgəsində hər hansı risk olmasın. Əlbəttə, biz istəyirik ki, Ermənistan nə bu gün, nə də gələcəkdə ərazi bütövlüyümüzü sual altına qoymasın və Azərbaycana qarşı hər hansı ərazi iddialarından tam əl çəksin".

Maraqlıdır ki, dekabrın 11-də Brüsseldə "Şərq tərəfdaşlığı"na daxil olan ölkələrin (Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova, Ermənistan) XİN başçıları səviyyəsində görüşü çərçivəsində Azərbaycanlı nazir Ceyhun Bayramovla onun erməni həmkarı Ararat Mirzoyan arasında ikitərəfli danışıqlar nəzərdə tutulmayıb.

Ermənistandakı revanşist qüvvələrin isə Paşinyana Azərbaycanla sülh sazişi imzalamaqdan yayınması üçün təzyiqləri davam etdirəcəyi açıq görünür.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistandakı radikal qüvvələr, Qarabağ klanı əgər Nikol Paşinyan üçün məğlubiyyətlə sonuclanan ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra onu devirə bilmədilərsə, onların indi müqaviməti Paşinyanın qarşısını kəsə bilməyəcək: "Əgər Paşinyan həqiqətən də sülh sazişi imzalamaq qərarındadırsa və imzalayarsa, həmin qüvvələr ona zərər vura bilməyəcəklər. Revanşist qüvvələr sülh sazişinə qarşı olan qüvvələrdir və

qalib ölkə olduğundan məğlub ölkəyə şərtlərini diqtə etməli, Ermənistanı daha çox sıxmalıdır. Bu sərəza Zəngəzur dəhlizinin güc yolu ilə reallaşmasından tutmuş, Ermənistanın Azərbaycana təminat ödəməsinə dair bəndlər aiddir. Bu yanaşmanı dəstəkləyənlər növbəti müharibəni də istisna etmirlər. İkinci yanaşma isə bundan ibarətdir ki, 100 illik problemimizi - ərazi bütövlüyümüzü bərpa və Qarabağ üzərində suverenliyimizi tam təmin etdikdən və yerdə qalan kəndlərimizi geri qaytardıqdan sonra dünyadakı və bölgədəki realıqları da nəzərə alaraq sülh sazişinin imzalanmasına çalışmalıyıq. Bu yanaşmanın fəlsəfəsi ondan ibarətdir ki, Azərbaycana təhlükə yaranmayacağı halda Ermənistanla müharibəyə ehtiyac yoxdur. Azərbaycan Qarabağda quruculuq və məskunlaşma işlərini hədəfləməli, Ermənistanla müxtəlif səviyyələrdə dialoqu genişləndirməyə çalışmalıdır. Bu, Azərbaycana müxtəlif istiqamətlərdən təzyiqləri də neytrallaşdıracaq, elə son əsir dəyişməsinə bəyanatı ilə bəyanməyən ölkə və beynəlxalq təşkilat qalmadı. Azərbaycanın bu siyasəti 2024-cü ildə dünyanın ən böyük və mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a ev sahibliyi etməsinə şərait yaradır.

Müharibədə qələbə qazandıq, separatizmə son qoyduq, Ermənistan bundan sonra hərbi və təhlükəsizlik sahəsində Azərbaycanla ayaqlaşma bilməyəcək. Bununla yanaşı, Azərbaycan dialoqa və yumşaq gücə üstünlük verməklə sülh və regional əməkdaşlığı reallığa çevirəcək, arzuladığımız "Qafqaz evi" layihəsini yaxınlaşdıracaq.

Azərbaycan və Ermənistan etimad quruculuğunu və inam atmosferini yaratmağa davam edəcəklərsə, İrəvan prosesin müsbət istiqamətdə inkişafı məqsədilə beynəlxalq təşkilatlarda və müxtəlif dövlətlərdə Azərbaycan əleyhinə açıq və gizli fəaliyyətinə son qoymalıdır. Bunun baş verib-verməyəcəyini yaxın günlərdə görəcəyik. Əks halda, iki ölkə arasındakı vəziyyət yenə əvvəlki gərginlik axarına qayıdacaq. Bundan başqa, xarici siyasi mərkəzlər də Azərbaycan əleyhinə "etnik təmizləmə" və digər təxribatçı fəaliyyətlərdən əl çəkməlidirlər. Çünki onların bu addımları Azərbaycanla Ermənistan arasında atılan addımlara zərbə vuracaq".

□ **Əlibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

2023-cü il arxada qalmaq üzrədir. Hər il olduğu kimi, bu il də ötən 12 aya nəzər yetirib, əldə olunanları, olunmayanları qiymətləndirmək zamanıdır. 2023-cü il Azərbaycan üçün iqtisadi baxımdan nə ilə əlamətdar oldu? Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Euronews" televiziyasına müsahibəsində cari ildə iqtisadi sahədə əldə olunan nəticələrdən danışdı: "Biz, həmçinin xarici borcumuzun səviyyəsinin azaldılması istiqamətində fəal işlədik və bu gün bu rəqəm ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 10 faizindən aşağıdır. Növbəti il üçün hədəf ÜDM-in 7 faizidir. Bu isə Azərbaycanın iqtisadiyyatının dayanıqlılığını nümayiş etdirir".

Gələn il iqtisadi artımın daha böyük olacağına ümidvarlığını ifadə edən Azərbaycan Prezidenti vurğulayıb: "Lakin həmin rəqəmlər, əslində iqtisadiyyatın səmərəliliyi və insanların yaşayış standartlarının 100 faizini əks etdirmir. Elə ölkələr var ki, iqtisadi artımı olduqca aşağı səviyyədədir, lakin iqtisadiyyatı çox inkişaf etmişdir. Beləliklə, ölkənin ÜDM-i nə qədər çoxdursa, artıma nail olmaq da o qədər çətin olur. Xüsusilə də bugünkü geosiyasi vəziyyətdə. Çünki bizim iki qonşumuz və əsas ticarət tərəfdaşlarımızdan olan Rusiya və İran sanksiya altındadır. Bunu nəzərə almaq lazımdır. Ancaq bizim 2030-cu il üçün baxışımızın hədəfi və strategiyası öz resurslarımıza, maliyyə imkanlarımıza əsaslanır və qarşıdan gələn illərdə iqtisadi artımı təmin edəcək sahələrə yerli və xarici investisiyaların qoyuluşundan ibarətdir".

Qeyd edək ki, Azərbaycan hökumət növbəti ildə iqtisadi artımla bağlı 3 ssenari əsasında proqnozlaşdırma aparıb. ÜDM-in artım tempi 2024-cü ildə baza ssenarisində 2,4 faiz və ya 118,4 milyard manat gözlənilir. Baza ssenariyi ilə müqayisədə optimist ssenariyə real artım 3,3 faiz (0,9 faiz-bənd çox) və ya 128,7 milyard manat (10,3 milyard manat çox), pessimist ssenariyə isə real artım -0,1 faiz (2,5 faiz-bənd az) və ya 103,0 milyard manat (15,4 milyard manat az) təşkil edəcək.

"Fitch Group"a məxsus "Fitch Solutions" (FS) şirkəti 2024-cü ildə Azərbaycanda iqtisadi artımın 3,1 faiz olacağı, nominal ÜDM-in 168,6 milyard manata, adambaşı

Azərbaycan iqtisadiyyatından 2024 gözləntiləri - hədəflər və imkanlar...

Ekspertlər deyir ki, xüsusi sıçrayışlı nələrsə gözlənilən deyil; iqtisadi artım turizm, nəqliyyat, rabitə, tikinti sektorunda, emal sənayesində mümkündür

na düşən ÜDM-in isə 16 115 manata çatacağını proqnozlaşdırır: "Bizim neft və qaz sahəsi üzrə komandamız orta illik neft qiymətlərinin 2023-cü ildə bir barel üçün 80 ABŞ dollarından 2024-cü ildə 83 ABŞ dollarına yüksələcəyini proqnozlaşdırır. Gələn il neftin qiymətinin artması və neft hasilatı iqtisadi artımı sürətləndirəcək. Gözləntilərimizə görə, 2024-cü ildə orta illik inflyasiya 7,5 faiz, ilin sonunda isə 6,2 faizə qədər azalacaq".

Xatırladaq ki, Azərbaycan hökuməti 2023-cü ilin büdcə layihəsində cari il üçün iqtisadi artımı 2,7 faiz proqnozlaşdırsa da, sonradan iki dəfə proqnozuna dəyişiklik edib, azaltmaya getdi. Son proqnozlaşmaya görə, ilin yekununda iqtisadi artımın 1,9 faiz təşkil edəcəyi nəzərdə tutulur.

2024-cü ildə hökumət Azərbaycanın neft-qaz sektorunda 1,7 faiz azalma, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 4,6 faiz artım proqnozlaşdırır. Bu zaman kənd təsərrüfatında 4,6 faiz, tikintidə 3,4 faiz, ticarətdə 3 faiz, turizm sahəsində 15,8 faiz, nəqliyyat sahəsində 4,5 faiz, informasiya və rabitə sahəsində 9,5 faiz artım olacağı gözlənilir.

Standard & Poors Beynəlxalq Reyting Agentliyi isə 2023-cü il üzrə Azərbaycanın real ümumdaxili məhsulunda (ÜDM) artım olmayacağını, 2024-2026-cı illərdə isə artımın 1,4 faiz səviyyəsində olacağını proqnozlaşdırıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yanvar-oktyabrda Azərbaycanda iqtisadi artım tempi 0,8 faizdən 0,5 faizə enib. Bu dövrdə ölkədə 100,9 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 0,5 faiz çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunub.

İqtisadçı-ekspert Elman Sadıqovun fikrincə, 2023-cü ilin ÜDM artımının zəif olacağı gözlənilir: "Niyə? Bu səbəbi daha yaxşı dərk etmək üçün 2022-ci ildə ÜDM-nin yüksək göstəricisinin səbəblərini təhlil etdikdə görürük ki, 2022-ci ildə 133,8 milyard manatlıq ÜDM-nin əsas səbəbləri Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində dünya bazarlarında yüksək neft qiymətləri ilə yanaşı, qiyməti az qala 6-7 dəfəyə qədər bahalaşan qaz qiymətləri və qaza olan yüksək tələb oldu. Qaz gəlirləri az qala neft gəlirlərinə yaxınla-

dır) xarakterik olan cəhət budur ki, bu ölkələrdə qeyri-neft sektorunun artım tempi şəxələndirilmiş iqtisadiyyata malik inkişaf etməkdə olan ölkələrin iqtisadiyyatlarının artım tempindən geri qalır. Primitiv olaraq yanaşdıqda düşünməliyə ki, neft-qaz gəlirləri qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirməlidir. Təəssüf ki, belə deyil. Neft-qaz gəlirləri əslində qeyri-neft sektoruna dəstəkləyici deyil, bir çox hallarda boğucu təsir göstərir".

Ekspertə görə, bu vəziyyətin səbəbləri çox-

lən ilə həm də kifayət qədər yüksək inflyasiya ilə gedirik. 2024-cü ildə Azərbaycanın global iqtisadi artım tempindən xeyli geri qalacağına dair proqnozlar çox güclüdür. İqtisadiyyat yenə də dövlət xərcləmələri hesabına aktivləşəcək. Təəssüf ki, 2024-cü ilə yeni iqtisadi model, yeni iqtisadi yavaşma ilə getmirik. Müsbət məqamlardan biri ondan ibarətdir ki, ölkə yeni ilə artıq işğal qayğısı olmadan, işğal faktorunun yaratdığı məhdudiyyətlərdən azad şəkildə gedir. Bu faktor eyni zamanda ölkədə mütərəqqi və liberal iqtisadi modelə keçid üçün əlverişli imkanlar açır. Müəyyən dövrlərdə sərt mərkəzləşdirilmiş iqtisadi siyasətə işğal faktorunun təsiri ilə məcburi addım kimi haqq qazandırılıb. Artıq belə əsaslandırma üçün şərtlər yoxdur".

Ekspert hesab edir ki, 2024-cü ildə Azərbaycanda iqtisadi artım tempi zəif olacaq: "Bu, əksər beynəlxalq təşkilatların da proqnozlarında əksini tapıb. Bu baxımdan, xüsusi sıçrayışlı nələrsə gözlənilən deyil. İqtisadi artım turizm, nəqliyyat, rabitə, tikinti sektorunda, emal sənayesində mümkündür. Bütövlükdə sənayedə azalma gözlənilir. Inflyasiya mərhələli şəkildə azalacaq. İlin ortalarına doğru 6-7 faiz ətrafında inflyasiya dinamikası müşahidə edə bilərik. Əlbəttə, global səviyyədə kəskin təsirli proseslər qeydə alınmasa. 2024-cü ildə manatın məzənnəsində hansısa dəyişiklik gözlənilən deyil. Hökumətin əlində məzənnəni sabit saxlamaq üçün yetərincə imkanlar, iqtisadi və maliyyə əsasları var".

Məlumat üçün bildirik ki, 2023-cü ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanda 2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən 9,4 faiz inflyasiya qeydə alınıb. Rəsmi statistika orqanı bildirir ki, 11 ayda ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə 10,4 faiz, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə 8,9 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 8,6 bahalaşma baş verib. Noyabr ayında istehlak qiymətləri indeksi əvvəlki aya nisbətən 99,8 faiz, əvvəlki ilin noyabr ayına nisbətən 2,6 faiz təşkil edib.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

şdı. Bu isə azalan neft hasilatını artıqlaması ilə kompensasiya etdi. Biz qaz bazarında 2022-ci ilin anormal qiymətlərini 2023-cü ildə görmədik və əslində görə də bilməzdik. Neft hasilatımız, nəticədə isə SOCAR-ın neft gəlirləri və müvafiq olaraq neft gəlirləri üzrə büdcə daxilolmalarının (vergilərin) aşağı düşməsinin şahidi olmaqdayıq və bu temp böyük ehtimalla, davam edəcək. Bütün bunların fonunda 2023-cü ildə neft-qaz sahəsində ÜDM-in 2022-ci il ilə ciddi şəkildə rəqabətə girərək artım göstərəcəyini gözləmək doğru deyildi. Əksinə, yanvar-oktyabr aylarında neft sektorunda 2.3 faizlik azalma müşahidə olunur ki, bu da gözlənilən idi. Burada məsələnin digər tərəfinə baxmalıyıq. Qeyri-neft sektorunda müşahidə olunan 3.1 faizlik artım kifayətdirmi? İnkişaf etməkdə olan bir ölkə üçün bu temp məqbuldurmu? Biz bu tempi artırmaq üçün nə etməliyik? Bu tempin zəif olmasına mane olan amillər hansılardır? Xüsusilə son 2 sualın hər biri bir kitabın mövzudur. Qısaca deyim. Əvvəla, resurs ölkələri üçün (burada Norveç və BƏƏ istisna-

dur: "Resurs gəlirləri ölkələrdə "Holland sindromu"nun formalaşmasına səbəb olur. İqtisadi sahədə formalaşan bu sindrom iqtisadi konyukturaya, yavaşma və düşüncə tərzlərinə, mentalitetə və sair sosial, psixoloji amillərə təsir edərək dərin iz buraxır. Sonra hökumət bu sindromun qırılması üçün addımlar atır, islahatlar aparır. Lakin həmin islahatların həyata keçirilməsi zamanı yenə də illər öncə kök atmış və düşüncələri dəyişmiş həmin sindromun mənfəətləri bəzən açıq şəkildə hiss olunmasa da demək olar ki, bütün sahələrdə həlledici rol oynayır. Çünki bu sindrom bütün sahələrə səssiz və ağrısız bir şəkildə metastaz vermə xüsusiyyətinə malikdir. Bu səbəbdən bizim əsas məqsədimiz bu təsirləri müəyyən edərək kənarlaşdırmaq, düşüncə və yanaşma tərzini kökündən dəyişməkdir".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənova görə, Azərbaycan 2024-cü ilə passiv iqtisadi dinamika, ənənəvi iqtisadi yavaşma, modelə daxil olur: "Eyni zamanda baxmayaraq ki, bu il müəyyən yavaşma var, gər-

ABŞ və Qərb öz geopolitik maraqları naminə əslində Ermənistanın gələcək taleyini, inkişaf şansını güdazə verməkdədir... Ermənistanın öz geopolitik səhvini etiraf edərək, Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün Azərbaycana yalvarmağa məcbur qalanda isə rəsmi Bakının şərtləri indikindən daha ağır olacaq...

ABŞ, Fransa və Avropa Birliyi Cənubi Qafqazda geopolitik manevrlərin istiqamətlərinə yenidən baxıb, müəyyən düzəlişlər etməyə başlayıb. Əsas səbəb isə Qərbin Azərbaycana qarşı təzyiq mexanizmlərinin effektiv təsirdən uzaq qalması ilə birbaşa bağlıdır. Çünki rəsmi Bakı bir tərəfdən xarici təzyiqlərə qarşı müdafiə immunitetinin yüksək olduğunu artıq sübuta yetirməyə nail olub. Digər tərəfdən, Azərbaycan özünə qarşı təzyiq mexanizmlərini Qərbin əsas probleminə çevirmək qabiliyyətini də göstərə bilib. Və bu, Qərbi Azərbaycanın regional liderliyi ilə hesablaşmaq məcburiyyətində buraxır.

Maraqlıdır ki, Avropa Birliyinin rəsmi təmsilçiləri son vaxtlar Ermənistanla qarşılıqlı münasibətlərin məzmununa müəyyən mənada, aydınlıq gətirməyə də çalışırlar. Onların dediyinə görə, Avropa Birliyi Ermənistanla hərbi yardım göstərmək niyyətində deyil. Çünki bu qurum hərbi alians deyil, siyasi və iqtisadi dəyərlər ətrafında formalaşmış birlikdir. Və bu səbəbdən də Avropa Birliyi regionda hərbi proseslərin ön plana keçəcəyi təqdirdə, Ermənistanla dəstək verilməyəcəyi ilə bağlı ehtimallardan ələndən uzaqlaşmağa üstünlük verir.

Digər tərəfdən, Fransanın da Cənubi Qafqazda dünya nəhəngi statusunda davranmaq cəhdləri iflasa uğramış kimi görünür. Belə ki, Fransa Ermənistan cəmiyyətinin gözləntilərini qarşılamada açıq-aşkar çətinlik çəkir. Erməni politoloqlar hesab edirlər ki, rəsmi Parisin hərbi dəstəyi Ermənistanın təhlükəsizlik maraqları üçün yetərli deyil.

Üstəlik, Fransa növbəti savaşa Ermənistanı müdafiə edə bilməyəcəyinə dolayısı ilə ehyamlar da vurur. Erməni diasporunun təmsilçiləri vurğulayıblar ki, rəsmi Paris onlara Fransanın Ermənistanla geopolitik maraqlarının olmadığını bildiriblər. Fransanın Ermənistanla köhnə modelli silahlar göndərməsi isə Makron hökumətinin erməni diasporu ilə münasibətlərini pozitiv müs-

Qərb Zəngəzur dəhlizini niyə bloklayır - təhlil

Ermənistan blokadaya və səfalətə məhkum edilir

təvidə saxlamaq məqsədinə xidmət edir.

Belə anlaşılır ki, həm rəsmi İrəvanın, həm də Ermənistan cəmiyyətinin ABŞ, Fransa və Avropa Birliyinə olan ümidləri reallıqdan uzaqdır. Hərbi qarşılıqlı müdafiə etməyəcək və daha çox öz geopolitik maraqlarına uyğun davranacaq. ABŞ və Qərbin geopolitik maraqları isə daha çox Azərbaycanın siyasi iradəsindən birbaşa asılı vəziyyətə düşüb. Və rəsmi İrəvanın bu situasiyanı dəyişmək imkanları mövcud deyil.

Bütün bunlar onu göstərir ki, Qərbin manipulyativ vədləri hazırda Ermənistanı böyük təhlükə qarşısında buraxmaqdadır. Hər halda, Ermənistan Qərbdən aldığı vədlərə sığınaraq, Azərbaycanla qarşılıqlı müdafiəni davam etdirir. Rəsmi İrəvan Ermənistanın maraqlarına zərbə vura biləcək mövqe ilə bəzi önəmli layihələri bloklayır. Xüsusilə də Avropa Birliyinin xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri üzrə təmsilçisi Jozef Borrellin "Ermənistanla olduqca ağır vəziyyət yaranıb və bu, Avropa Birliyinin qətiyyətli dəstəyinə ehtiyac var" məzmunlu açıqlamalarına bənzər vədlər rəsmi İrəvanı reallıqdan uzaqlaşdırır.

Onu da qeyd etmək la-

zımdır ki, rəsmi İrəvan Qərbin yerinə yetirilməyəcək bu vədləri daha çox özəl maraqlardan qaynaqlanır. Hər halda, ABŞ və Qərbin Zəngəzur dəhlizi də daxil olmaqla, Cənubi Qafqazda Rusiyanı bütün geopolitik, geoiktisadi və geostrateji layihələrdən kənarda tutmağa çalışdığı qətiyyət şübhə doğurmur. Ona görə də hazırda ABŞ və Qərb əsas diqqətini Zəngəzur dəhlizinə nəzarət məsələsinə fokuslaşdırıb. Və rəsmi İrəvanı bu məsələnin tənzimlənməsində xüsusi rol oynaya biləcək üçtərəfli anlaşmaların hüquqi qüvvədən salınmasına istiqamətləndirir.

Təbii ki, ABŞ və Qərbin təlimatları ilə hərəkət edən Ermənistanın davranışları Azərbaycanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı planlarına yenidən baxmasına ehtiyac yadır. Düzdür, rəsmi Bakı tərəfdən Zəngəzur dəhlizi gündəmdən tamamilə çıxarılıb. Ancaq hər halda, indi bu marşrut nisbətən ikinci plana keçirilmiş kimi görünür.

Rəsmi Bakı Zəngəzur dəhlizinin məhz Ermənistanın birbaşa nəzarəti altında açılmasında qətiyyətli maraqlı deyil. Yeni Azərbaycanın vətəndaşlarının və daşınan yüklərin Ermənistan tərəfindən yoxlanılması yol-verilməz hesab olunur. Ona görə də rəsmi Bakı hazırda

alternativ variant olaraq, İran ərazisindən marşrutun açılmasını mümkün hesab edir. Halbuki Paşinyan hakimiyyəti hesab edirdi ki, Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinə möhtacdır və Ermənistanın bütün şərtlərini qəbul etmək məcburiyyətində qalacaq.

Ancaq sonrakı proseslər onu göstərir ki, Ermənistanın hesablamaları növbəti dəfə boşa çıxmaq üzrədir. Rəsmi İrəvan Ermənistanı bu dəfə də Cənubi Qafqazda böyük əhəmiyyət daşıyan geoiktisadi layihədən kənarda qoymaq üzrədir. Ona görə də Azərbaycanın İranla anlaşması Ermənistanı ciddi şəkildə narahat etməyə başlayıb.

Paşinyan hakimiyyəti bu vəziyyətdən çıxış yolu kimi, "Dünyanın kəsişməsi" adlı absurd bir layihə uydurub, təqdim etdi. Ancaq bu absurd layihə hələlik heç kimin diqqətini çəkmir. Çünki pozitiv nəticə verəcəyinə təminat olmayan belə layihələrə investisiya yatırmağa heç kim risk etmər. Üstəlik, Azərbaycanın iştirakı olmadan Ermənistan heç bir regional layihəni reallaşdırma bilməz.

Rəsmi Bakı isə Ermənistanla Azərbaycanın maraqlarına uyğun olmayan hər hansı layihənin reallaşdırılmasına imkan verməz. Bu baxımdan, Ermənista-

Gürcüstan tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanmasına tərəfdardır

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova dekabrın 11-də ölkəmizdə səfərdə olan Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papuaşvilinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsi APA-ya verilən xəbəre görə, söhbət zamanı parlamentlər arasında ikitərəfli əməkdaşlıqla yanaşı, Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan parlamentlərinin Xarici əlaqələr komitələrinin uğurlu üçtərəfli əməkdaşlıq formatı da qeyd edilib.

Sahibə Qafarova diqqətə çatdırıb ki, bu gün artıq Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanmasına da heç bir maneə yoxdur: "Azərbaycan sülhə hazırdır və inanırıq ki, tezliklə sülh müqaviləsi imzalanacaq".

Şalva Papuaşvili səfər çərçivəsində dünən Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi görüş barədə təəssürlərini bölüşüb. O, Gürcüstanla Azərbaycan arasında tarixi köklərə əsaslanan və bu gün strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində olan əlaqələrin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Gürcüstan parlamentinin sədri 2024-cü ilin fevralında Azərbaycanda keçiriləcək prezident seçkilərini tarixi seçkilər adlandırıb, bu seçkilərin onun ölkəsi üçün də böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib və Azərbaycana uğurlar arzulayıb. O bildirib ki, Gürcüstan tezliklə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasının tərəfdarıdır.

Şalva Papuaşvili parlamentlərimiz arasında əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi, komitələr arasındakı işbirliyinin daha da artırılması, dostluq qruplarının fəaliyyətinin gücləndirilməsinin zəruriliyi barədə danışıb, parlamentlərimiz arasında əməkdaşlığın perspektivləri haqqında fikirlərini bölüşüb.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

nın regional layihələrdə iştirakı üçün yeganə şansı Zəngəzur dəhlizinin açılmasına bağlıdır. Bu dəhliz açılmazsa, Ermənistanın mövcud vəziyyəti dəyişməyəcək, bu ölkə indiki kimi blokada şəraitində qalmaqda davam edəcək.

Çünki Zəngəzur dəhlizi olmazsa, Azərbaycan Ermənistanla heç bir nəqliyyat-kommunikasiya xəttini açmayacaq. Ona görə də, Ermənistan bütün manipulyasiyaları bir kənara buraxıb, Azərbaycanın şərtləri daxilində Zəngəzur dəhlizinin açılması barədə düşünməlidir. Əks halda, Ermənistan öz sərhədləri daxilində həbs olunmuş ölkə olaraq qalacaq.

Hətta elə bir vəziyyət yaranarsa ki, Ermənistanın öz geopolitik səhvini etiraf edərək, Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün Azərbaycana yalvarmaq məcburiyyətində

qalması da tamamilə mümkündür. Bu halda isə Ermənistan üçün Azərbaycanın şərtləri indikindən daha ağır olacaq. Ona görə də Ermənistan gələcəyi düşünürsə, Zəngəzur dəhlizinə müqavimət göstərmək əvəzinə, onun açılması üçün artıq tələsməlidir.

Göründüyü kimi, ABŞ və Qərb əslində, öz geopolitik maraqları naminə Ermənistanın gələcək taleyini güdazə verməkdədir. Qərbin Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı maraqları və planları müəyyən mənada, Ermənistanın blokada şəraitində qalma müddətinin uzanmasına yol almaqdadır. Bu baxımdan, Qərbin reallıqdan uzaq vədlərlə Ermənistanın inkişaf şansını bloklayaraq, bu ölkəni yaxın gələcək üçün səfalətə sürüklədiyini də iddia etmək mümkündür.

✉ **Elçin XALİDBƏYLİ,**
"Yeni Məsəvat"

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu publik hüquqi şəxsin yanında "Bakı İlahiyyat Kolleci" publik hüquqi şəxs yaradılıb. "Yeni Müsavat"ın xəbərinə görə, bununla bağlı baş nazir Əli Əsədov müvafiq qərar imzalayıb.

Qərarla Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinə bu Qərarın 2.1-ci bəndində qeyd edilənlər istisna olunmaqla, "Publik hüquqi şəxslər haqqında" qanunun 8.2-ci maddəsi ilə publik hüquqi şəxsin təsisçisinin səlahiyyətlərinə aid edilmiş digər məsələləri həll etmək tapşırılıb. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi kollecin dövlət qeydiyyatına alınması üçün "Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında" Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada tədbirlər görməli, Qərardan irəli gələn digər məsələləri həll etməlidir. Kollecini fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün tələb olunan

Bakı İlahiyyat Kolleci yaradıldı - dini sahədə boşluqlar aradan qalxacaqmı...

Deputat: "Azərbaycan özünün din təhsili modelini yaradır, çox önəmli qərardır"
İlahiyyatçı: "Kollecin açılması dinin dövlət siyasətinə uyğun tədris olunmasını inkişaf etdirəcək"

əssisenin fəaliyyət göstərməsinə ehtiyac var idi: "2018-ci ildə Prezident İlahiyyat İnstitutunu yaratdı. Bu gün isə kollec yaradıldı. Hesab edirəm ki, bu, Azərbaycanda dini maarifləndirmə, dini təhsilin inkişafına öz töhfəsini verəcək. Əvvəlki dövrdə vəziyyət belə idi ki, gənclərimiz orta məktəbdən

nin yetişdirilməsi ilə bağlı tədris bazasını genişləndirəcək. İlahiyyat İnstitutuna qəbul imtahanlarında yetərli bal toplaya bilməyənlərin, yaxud kollec təhsili almaq istəyən insanların arzusunu gerçəkləşdirə biləcək.

Azərbaycanda yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması ilə kənar təsirlərdən qurtul-

na problemi aradan qaldırmaq mümkün olacaq".

Ekspert əlavə edib ki, əgər orta məktəblərdə dinin ayrıca fənn kimi keçirilməsi ilə bağlı qərar verilsə, onun baza hissəsinə də fikir verilməli və təkmilləşdirilməlidir:

"Bu gün Azərbaycanda İlahiyyat İnstitutu fəaliyyət göstərir, bu ali məktəbin hazırladığı

Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti uzadıldı

Koronavirus (COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törəmə biləcəyi fəsadların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti 2024-cü il 2 aprel saat 06:00-dək uzadılıb.

APA-nın xəbərinə görə, Nazirlər Kabineti bu barədə müvafiq qərar verib.

Bundan əvvəl bu müddət 2024-cü il 2 yanvar saat 06:00-dək olan dövrü əhatə edib.

Qəzza zolağında ölən israili hərbiçilərin sayı açıqlandı

Qəzza zolağında 7 oktyabrda indiyə kimi ölən israili hərbiçilərin sayı 430-a çatıb. APA xəbər verir ki, bu barədə məlumat İsrail Müdafiə Qüvvələrinin (İsrail Defence Forces - IDF) rəsmi saytında dərc edilib.

Məlumatla əsasən, İsrail ordusunun Qəzza zolağında həyata keçirdiyi yerüstü hərbi əməliyyatların nəticəsində ötən gün 8 hərbiçi ölüb və bununla da ümumilikdə 430 israili hərbiçi həyatını itirib.

Azad edilən ərazilərdə daha 171 mina və 340 PHS aşkarlanıb

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) tərəfindən icra olunan əməliyyatlar barədə həftəlik məlumat (04.12.2023 - 10.12.2023) açıqlanıb.

ANAMA-dan APA-ya verilən məlumata görə, Tərtər, Kəlbəcər, Ağdam, Laçın, Şuşa, Füzuli, Xocavənd, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanda 87 piyada əleyhinə mina, 84 tank əleyhinə mina, 340 Partlamamış Hərbi Sursat (PHS) aşkarlanıb.

Bildirilib ki, 533 hektar ərazi mina və PHS-lərdən təmizlənilib.

xərclərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə Maliyyə Nazirliyi zəruri tədbirlər görməlidir. İqtisadiyyat Nazirliyi dövlət qeydiyyatına alındığı gündən Kollecini inzibati bina ilə təmin edilməsi məsələsinin həlli barədə təkliflərini iki ay müddətində Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, artıq uzun müddətdir Azərbaycanda peşəkar dindarlardan yetişdirilməsi ilə bağlı müzakirələr aparılır. Mütəxəssislər ölkəmizdə bu sahədə boşluqların olduğunu bildirirlər. Son dövrlər isə bəzi dindarlardan dinə zidd açıqlamaları bu kimi mövzuları aktuallaşdırıb. Yeni yaradılan kollec bu boşluğu aradan qaldıracaqmı? "Onsuz da İlahiyyat İnstitutu fəaliyyət göstərirdi, kollecə ehtiyac var idimi", - deyə sual edənlər də var...

Milli Məclisin deputatı Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, belə bir mü-

birbaşa ali məktəbə gəlirdilər. Artıq kolleclərdə yeni biliklər əldə edərək İlahiyyat İnstitutunda daha yüksək təhsil almaq imkanına malik olacaqlar. O mənada hesab edirəm ki, çox önəmli bir qərardır. Bu həm də Azərbaycanda dini maarifləndirmə işinə, din xadimlərinin fəaliyyətinə, din sahəsində mövcud məsələlərin həllinə öz töhfəsini verəcək. Eləcə də din sahəsində dini biliklərin asan şəkildə əldə edilməsinə nail olunacaq. Bu gün Azərbaycan özünün din təhsili modelini yaradır, dini sahədə çox önəmli addım atır. Bu, ölkəmizdə bu sahəyə Prezident İlham Əliyevin həm də növbəti diqqət və qayğısının təzahürüdür".

Araşdırmaçı jurnalist, ilahiyyatçı Rəsul Mirhəşimli də mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Bakı İlahiyyat Kollecinin açılması müsbət hadisədir: "Bu qərar Azərbaycanın din xadimləri

maq mümkün ola bilər. Etiraf etməliyik ki, xaricdə din təhsili alan insanların bəzilərinin dünyagörüşündə həmin ölkələrin siyasəti də yer alır. Bu da dinin təbliği zamanı neqativ halların ortaya çıxmasına səbəb olur. Bu kimi neqativ hallardan qaçmağın yollarından biri də Azərbaycanın təhsil bazasında din xadimlərinin hazırlanmasıdır.

Hələ bir müddət əvvəl Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı orta məktəblərdə dinin tədris olunması ilə bağlı təklif vermişdi. Hesab edirəm ki, bu məsələnin də həlli üçün tədris bazasının yaradılmasına başlamaq lazımdır. Ola bilsin, bu gün Azərbaycanda dini tədris edən yetərincə kadr olmaya bilər. Onun üçün də ilkin mərhələdə orta məktəblərdə dinin tədris olunması problem yarada bilər. Lakin zaman keçdikcə bu sahədə hazırlanacaq mütəxəssislərin hesabı

kadrlar orta məktəblərdə dini tədris edə bilərlər. Bakı İlahiyyat Kollecinin açılması dinimizi dövlət siyasətinə uyğun tədris olunmasını inkişaf etdirəcək. Bütün hallarda, dinimizi özümüz tədris etməklə kənar təsirlərin rolunu aradan çıxarmış olacağıq".

Dini mövzularda ixtisaslaşan jurnalist Kənan Rövşənoğlu da öz sosial media hesabından mövzuya fikir bildirib: "Azərbaycanda İlahiyyat İnstitutunun nəzdində İlahiyyat Kolleci yaradılması haqda qərar qəbul olunub. Yaxşı addımdır. Beş il əvvəl İlahiyyat İnstitutunun yaradılması barədə qərar qəbul olunduqdan təxminən altı ay sonra Bakı İslam Universiteti bağlandı. Belə başa düşürəm ki, yaxında QMİ-nin nəzdində olan Lənkəran İlahiyyat Kolleci bağlanacaq. Bununla da QMİ-nin nəzdində dini təhsil mərkəzi qalmayacaq".

□ **Afaq MİRAYIQ, "Yeni Müsavat"**

Ölkədə əhali arasında qızılca virusuna yoluxma davam edir. Bununla belə, səhiyyə qurumları gündəlik yoluxma və peyvənd olunma sayı ilə bağlı statistik məlumatları açıqlamırlar. TƏBİB-dən “Yeni Müsavat”ın bununla bağlı sorğusuna belə cavab verilib: “Qızılca ilə bağlı statistika daim dinamik və dəyişkən olduğu üçün məlumat verilə bilmir”.

“Əgər qızılca diaqnozu qətə çatdırıb: “Qızılca və xəstəliyin ötürülməsinin qarşısını almağın ən effektiv yolu vaxtında peyvənd etməkdir. Peyvənd əsasən uşaqlıq dövründə (12-15 ay və 6 yaşda) vurulur. 2014-cü ildən vaksin preparatları Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən UNICEF xətti ilə gətirilir. İstehsalçı ölkədən asılı olmayaraq ölkəyə daxil olan bütün vaksinlər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının təhlükəsizlik və effektivlik standartlarına cavab verir.

Həkim məsləhəti kimi, bir çağırış olaraq valideynlərə demək istədim ki, övladlarının sağlamlığına son dərəcə diqqətli olsunlar. Uşaqlarının qızılcaqan qorunması, yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə mütləq olaraq 1 və 6 yaşlarında 2 dəfə peyvənd etdirlsinlər.

Peyvəndin 1-ci dozasını vaxtında almayan uşaqlar tez bir zamanda vaksinasia olunmalı, 6 yaşına çatdıqda isə peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar. Hər hansı səbəbdən peyvəndin 2-ci dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqlar tez bir zamanda peyvəndin 2-ci dozasını almalıdırlar.

Həkim vaksinasia ilə bağlı vacib məlumatları diqqətə

Qızılca ilə bağlı yoluxma azalır, yoxsa artır? - açıqlama

Pediatr: “Stabilləşmə var, amma...”

Peyvəndin hər iki dozasını vaxtında almayan 10 yaşa qədər uşaqların minimum 4 həftə intervalla peyvəndin hər iki dozasının alması tövsiyə olunur.

Valideynlərin nəzərinə çatdırım ki, uşaqlarının vaksinasiasia üçün onların yaşayış yeri üzrə uşaq əhalisinə ambulator-poliklinik xidmət göstərən tibb müəssisələrinə müraciət etsinlər. Peyvənd qızılcaya yoluxan uşaqlarda xəstəliyin şiddətini və yayılmasını əhəmiyyətli dərəcədə azaldır. Qızılca peyvəndinin ilk dozalarının qoruyuculuğu təxminən 95%-dir”.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, əhali arasında narazılıq var ki, niyə Elm və Təhsil Nazirliyi məktəblərin distant təhsilə keçməsi ilə bağlı qərar vermir. Bəziləri isə bildirir ki, pandemiya zamanı distant təhsildə problemlər olması səbəbindən nazirlik bu addımı atmır. **Azərbaycan Internet Forumunun rəhbəri Osman Gündüz bunun səbəbini belə izah edir:** “Elm və Təhsil Nazirliyi ölkədə uşaqlar arasında yayılan qızılca ilə bağlı distant təhsilə keçməyə tələsmir. İndiyədək cəmi 2-3 məktəbin distantda keçdiyi bildirilir. Maraqlıdır ki, hazırda nazirliyin distant təhsillə bağlı imkanları, texnologiyaları və təcrübəsi əvvəlki illərdən daha çoxdur. Doğrudur, indiyədək də

ETN distant təhsil formasını tam qanuni müstəviyə gətirə bilməyib.

İndiki halda tətbiq olunan metod ən yaxşı halda “distant texnologiyalardan istifadə edərək tədris prosesinin təşkili” hesab oluna bilər. Hansı ki, buna qanunvericilikdə nəzərdə tutulan distant təhsil forması demək doğru olmazdı. Təəssüf ki, uzun illər keçməsinə baxmayaraq qanunda nəzərdə tutulan bu təhsil formasının oturmaması üçün hüquqi əsaslar indiyədək də yaradılmayıb. Düşünürəm ki, hazırda təhsil müəssisələrində ibtidai siniflərdə qızılcanın çox yayıldığını nəzərə alsaq, distant tədrisə keçmək daha təhlükəsiz və faydalı ola bilərdi. Bildiyim qədər nazirliyin “Virtual

məktəb” platforması tam işlək vəziyyətdədir, “Videode.az” rəqəmsal platforması xeyli təkmilləşib və müəllimlərin də ötən illərə nisbətən təcrübəsi çoxdur. Düşünmək olar ki, nazirlik indiki halda COVID dövrünə nisbətən distantda daha çox hazırır. Həkimlər də qızılcaya tutulmuş uşaqların digər uşaqlarla yaxın təmasda olmasını məqsəduyğun hesab etmirlər. Fikrimcə, kütləvi yoluxmanı və real, daha ağır nəticələri gözləmək doğru olmazdı. Belə olan halda, düşünürəm ki, ETN-in qızılca ilə bağlı daha ağır nəticələrdən sığortalamaq üçün ibtidai siniflərin distantda keçməsi ilə bağlı qərar verməsi doğru və faydalı olardı”.

Pediatr Vaqif Qarayev isə hesab edir ki, qızılca ilə bağlı vəziyyət yaxşılaşmağa doğru gedir: “Təki belə olsun. Deməzdim ki, son günlərin peyvənd ajiotajı hesabına olub bu stabilləşmə. Çünki qızılca peyvəndi bir həftə-on gün ərzində immunitet yarada bilməz. Düşünürəm ki, epidemiya ocaqlarındakı qapanmaların xüsusi təsiri oldu. Həm ehtiyatlı valideynlər uşağını bağça-ya göndərmədi. Başqa viruslar da var. Yəni xəstə uşaqlar kollektivlərə apanılır. Bu, çox pis haldir. Müqavimət göstərmək yersizdir. Bütün hallarda peyvəndlənmə işini davam etdirmək lazımdır. Həm də digər yoluxucu xəstəliklərdən qorunmaq üçün bu çox vacibdir”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Yevlaxda yeniyetmə zəhərlənmədən ölüb

Yevlaxda bədbəxt hadisə baş verib. APA-nın yerli bürosu xəbər verir ki, şəhər sakini 2006-cı il təvəllüdlü Həşimov Kamran Bakir oğlu zəhərlənmə diaqnozu ilə Yevlax rayon mərkəzi xəstəxanasına daxil olub. Həkimlərin söylərinə baxmayaraq, 17 yaşlı şəhər sakininin həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Faktla bağlı Yevlax Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

2006-cı il təvəllüdlü vətəndaş (cinsi kişi olan) dekabrın 10-da saat 12:00 radələrində Yevlax Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına komatoz vəziyyətdə yerləşdirilib.

TƏBİB-dən bildirilib ki, ona dəqiqləşdirilməmiş toksiki zəhərlənmə diaqnozu qoyulub.

Reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilən pasiyent həkimlərin söylərinə baxmayaraq, saat 13:17 radələrində vəfat edib.

Elektron Təhlükəsizlik Xidməti xəbərdarlıq etdi

Təbiiq yeniləmələri cihazların təhlükəsizliyi üçün mühüm rol oynayır. Təbiiqlər yeniləndikdə həssas məlumatlar daha yaxşı qorunur. “APA-Economics”in xəbərinə görə, bu barədə Elektron Təhlükəsizlik Xidməti məlumat yayıb.

ETX-nin məlumatında qeyd olunub ki, sonuncu versiya yenilənmədikdə kibərdələduzlar təbiiqlərin cari versiyasındakı boşluqlardan yararlanaraq cihazı və fərdi məlumatları ələ keçirə bilərlər: “İstifadə olunmayan təbiiqləri silməyi tövsiyə edirik”.

Qar yağacaq, temperatur aşağı enəcək

Bakıda və Abşeron yarımadasında dekabrın 12-dən 14-ü şəhərdə hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağış yağacağı gözlənilir. Yarımadaanın bəzi yerlərində intensiv olacağı ehtimalı var.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən APA-ya verilən xəbərə görə, şimal-şərq küləyi 12-si gündüz aralıq 15-18 m/s-dək güclənəcək. Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə 3-5 dərəcə aşağı enərək, gecə saatlarında 3-6 dərəcə isti, gündüz saatlarında 6-9 dərəcə isti olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında dekabrın 11-i axşamdan 14-ü gündüzədək hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağışlı olacağı, dağlıq rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə (Quba-Qusar, Balakən-Şəki, Dağlıq Şirvan, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, Naxçıvan MR, Mərkəzi-Aran, Lənkəran-Astara)

intensiv olacağı ehtimalı var. Şərq küləyi bəzi yerlərdə aralıq 15-20 m/s-dək güclənəcək.

Havanın temperaturu ötən günlərlə müqayisədə

3-6 dərəcə aşağı enərək, aran rayonlarında gecə 1-6 dərəcə, gündüz 11 dərəcəyədək isti, dağlarda gecə 5-10 dərəcə şaxta, gündüz 0-5 şaxta olacaq.

3-6 dərəcə aşağı enərək, aran rayonlarında gecə 1-6 dərəcə, gündüz 11 dərəcəyədək isti, dağlarda gecə 5-10 dərəcə şaxta, gündüz 0-5 şaxta olacaq.

92 ağacın kəsilməsinə görə cinayət işləri başlanıb

Baş Prokurorluğun Cinayət təqibindən kənar icraatlar idarəsində respublikanın 6 rayon və şəhərində qanunsuz ağac kəsmə faktları ilə bağlı araşdırma aparılıb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidmətindən APA-ya verilən xəbəre görə, araşdırmalar zamanı Qusar rayonunun Kirig kəndində, Qəbələ rayonunun Bum bələdiyyəsinə məxsus torpaq sahəsində, Mingəçevir şəhərinin H.Hüseynov, Sumqayıt şəhərinin Məmməd Araz küçələrində, Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospektində, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu Görədil kəndində meşə fonduna daxil olmayan, ümumilikdə 92 ədəd ağac və kolun qanunsuz kəsilməsi nəticəsində təbiətə 26 min manatdan çox ziyan vurulmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Aşkar edilmiş faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 259.1 və 259.3-cü (qabaqcadan əlir olan bir qrup şəxs tərəfindən xeyli miqdarda ziyan vurmaqla qanunsuz ağac kəsmə) maddələri ilə cinayət işləri başlanaraq istintaqın aparılması üçün aidiyyəti üzrə daxili işlər orqanlarına göndərilib.

Xəbər verildiyi kimi, Bakıda ana yaş yarımlıq övladını taksidə qoyaraq qaçıb. Bu barədə "Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib. Hazırda körpə sığınacaqdadır.

"Xanım xahiş edib maşını saxlatdı. Dedi ki, bir dəqiqəyə gəlirəm, sonra geri qayıtmadı".

Bu sözləri Oxu.az-a qadının uşağını "unudub" getdiyi taksinin sürücüsü Eldəniz Tanarverdiyev deyib. O, hadisənin təfərrüatı barədə danışib. Qeyd edib ki, qadının gəlmədiyini gördükdən sonra dərhal polis əməkdaşlarına məlumat verib: "Hadisə ötən gün (dekabrın 8-də - red.) baş verib. Xanımı övladı ilə bərabər təxminən 18:30-da Sabunçu rayonunun Bakıxanov qəsəbəsinə götürdüm. Sifariş Masazır dairəsinə idi. Yol tıxac idi. Təxminən 19:40-da "Şamaxinka"da, hospitalın yanında idik. Xanım birdən maşını saxlamağımı xahiş etdi, bir dəqiqəyə gələcəyini bildirdi. Uşaq anası gedən kimi ağlamağa başladı. 20 dəqiqə gözlədim, lakin geri qayıtmadı. Dərhal polisə zəng vurub, məlumat verdim".

Sürücü xanımın əlaqə nömrəsinin olmadığını da bildirib: "Xanımın telefonu da yox idi. Sifarişi edən nömrəyə zəng vurdum, zəngi bir şəxs açdı. Bildirdi ki, xanım yolda ona müraci-

et edib, telefonu olmadığını, taksini Masazır dairəsinə sifariş etməyini xahiş edib. Onun pulu olmasaydı da, mən ondan heç vaxt pul istəməzdim. İnsanlıq halıdır. Uşağı evə apara bilərdim. Amma xanımı sonradan tapıb bilmərəm deyə polisə bildirdim. Yolboyu uşaqla kobud rəftar etmirdi. Düşünürəm ki, imtina etsəydi, Bakıxanovda qoyardı. Xanımın düşdüyü yerə arxasınca gedə bilmədim. Çünki uşağı tək qoya bilmirdim. Maşın da yolun ortasında qalmışdı. Başqa yerə sürmürdüm ki, yeri itirməsin. 2009-cu ildən taksi sürücüyəm. Təcrübəm var. Uşağı polisdən başqa heç kimə etibar edə bilməzdim", - E.Tanarverdiyev əlavə edib.

Qeyd edək ki, körpəsini taksidə qoyaraq qaçan ana artıq tapılıb.

"Yasamal RPI 29-cu Polis Şöbəsi əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə dekabrın 8-də axşam saatlarında Yasamal rayonu ərazisində taksidə tərk edilən körpənin valideyninin şəxsiyyəti müəyyən edilib".

Bu sözləri Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətinin əməkdaşı Nur-

Yenə körpə küçəyə atıldı - analıq instinktini korşaldan səbəblər

Sosioloq: "Atılan körpə dövlətin himayəsində olmalıdır"

pəsini tərk edib qaçan anaya haqq qazandırmaq olmaz: "Bu gün informasiya texnologiyası dövrüdür. Yeni istənilən mövzu barəsində sosial şəbəkələrdən, internet resurslarından yerində məlumat almaq imkanları var. Ola bilməz ki, körpəsini tərk edən ana uşaq, qadın sığınacaqlarının olduğundan xəbərsizdir. İndiki gənclik hansı məsələ üçün hara müraciət etməsinə bilir. Yeni fikrimcə, həmin ana da çətin anda gedə biləcəyi bir qapının olmasından xəbəri olub. Sadəcə, analıq məsuliyyətini dərk etməyərək, övladını tərk edib. Heç bir halda həmin anaya haqq qazandırmaq olmaz.

Bəzən görürük ki, ana övladını dünyaya gətirdikdən sonra yeni həyata başlamaq, kiminləsə birgə yaşamaq istəyir və övladını ya zibilliyə atır, ya icra hakimiyyətinin qarşısına qoyur və sairə. Yeni hansısa problem olarsa, o problemədən çıxış yolu var. Sadəcə, bəzi analarda sanki analıq instinkti, məsuliyyəti yoxdur, bu hisslər yaranmayıb. Yaxud etinasızlığın, xudbinliyin o dərəcəsinə gəlib ki, övladını tanımadığı adamın maşınında qoyub gedə biləcək cəsarətə malikdir. Axı bilmək olmaz ki, qoyub getdiyi taksi sürücüsü kimdir. Ola bilər ki, həmin şəxs o körpəni istismar edə bilər və bu cür hadisələrlə rastlaşırıq. İndi həmin taksi sürücüsü vicdanlı şəxs olub ki, körpəni aparıb polisə təslim edib. Amma axı ətrafımızda hamı vicdanlı deyil.

Beləliklə, hesab edirəm ki, həmin atılan körpə dövlətin himayəsində olmalıdır, nəinki onu tərk edən anaya verilməlidir".

Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

lan Əliyev "Yeni Müsavat" açıqlamasında deyib. DİN rəsmisinin sözlərinə görə, körpəsini tərk edən ana şöbəyə dəvət edilib:

"Araşdırmalarla körpəni tərk edən ana - 1995-ci il təvəllüdlü qadın tapılaraq şöbəyə dəvət edilib. Hazırda hadisənin baş verməsi və təfərrüatları araşdırma predmetidir. Araşdırmalar davam etdirilir".

Bəs ananı hansı cəza gözləyir, valideynlik hüququndan məhrum edilə bilərmi?

Mövzu ilə bağlı "Təmiz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova "Yeni Müsavat"a danışdı: "Hazırda araşdırma gedir, o araşdırmalardan sonra məlum olacaq ki, ana hansı səbəbdən körpəsini tərk edib. Daha sonra aidiyyəti qurumlar öz qərarlarını verəcəklər.

Ola bilər ki, ana hansısa gərginlik keçirib, hadisələr yaşayıb, affekt halında olub, yaxud mövcud xidmət paketlərindən xəbəri olmayıb və yaxud da qorxu, təhdid, təhlükə altında bu addımı atıb və sairə. Aidiyyəti qurumlar bu səbəbləri araşdırır, müəyyən vaxt məhdudiyyət qoyulur, daha sonra

körpənin anaya qaytarılması məsələsi qiymətləndirilir.

Xidmət paketləri dedikdə, burada sığınacaq, sosial xidmətlər, körpənin müvəqqəti olaraq uşaq evinə verilməsi və sairə nəzərdə tutulur. Vətəndaş bilməlidir ki, dövlətin nəzdində belə bir dəstəverici xidmət paketləri var və o, uşağı müvəqqəti olaraq sığınacağa verə bilər.

Daha bir məsələ, ana uşağıdan imtina etməyincə, heç kim heç kəsin əlinə uşağı ala bilməz. Bir dəfə təşkilatımızda belə bir hadisə yaşanmışdı, ana uşağından imtina etmişdi, amma 6 ay sonra gəlib bildirdi ki, "mən çox gərgin vəziyyətdə idim, amma uşağımı indi geri istəyirəm". Həmin vaxt uşaq artıq uşaq evinə verilmişdi. Amma ana 6 ay sonra səbəblər, əsaslar gətirərək, uşağını geri ala bilməsi üçün müraciət edə bilər. Bu səbəblər araşdırılır, uşağın ana ilə birlikdə qalması qiymətləndirilir və uyğun qərar verilir. Əksər vaxt ona çalışılır ki, uşaq valideyni ilə birlikdə, ailə içində böyüsün, yeni əsas siyasət budur.

Unutmaq olmaz ki, həmin körpənin başına iş gə-

lə, həyatı üçün təhlükə yaranı bilər. Məsələn, taksi sürücüsü vətəndaş mövqeyində olmaya, təhlükəli davranı bilər və yaxud cinayətkar qruplarla əlaqəli ola bilər. Burada körpənin bəxti gətirib ki, sürücü vicdanlı vətəndaş olub və onu polisə təslim edib".

Qeyd edək ki, son vaxtlar körpələrin küçəyə atılması, hansısa qurumun qarşısına qoyularaq tərk edilməsi hadisələri artıb. Məsələn, belə bir hadisə oktyabrın 25-də Gəncədə şəhərində yaşanmışdı. Belə ki, 2 yaşlı və 3 aylıq körpə uşaqlar nənələri tərəfindən Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin önünə qoyularaq, tərk edilmişdi. Körpələr Bakı şəhərində yerləşən körpələr evinin birinə yerləşdirilib. Körpələrin anaları İ.Cəlilova onları geri götürmək istəsə də, qadının narıkotik aludəçisi olması, sosial durumu və onun övladlarının qəyyumu olan nənəsinin uşaqlara baxmaq istəməməsi səbəbləri nəzərə alınaraq uşaqlar ona verilməyib.

Bəs analıq instinktini korşaldan səbəblər hansılardır?

Sosioloq Lalə Mehralı deyir ki, heç bir halda kör-

“Ermənistan global oyunçuların iştirakı və dinamik startap ekosistemi ilə regionun texnoloji mərkəzinə çevrilib”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu barədə ABŞ-ın “Forbes” jurnalı yazıb. “Müxtəlif indekslər Ermənistanı Cənubi Qafqaz regionunda inkişaf etməkdə olan texnoloji mərkəz kimi göstərir. Bu da onun vaxtilə Sovet İttifaqında aparıcı texnologiya mərkəzlərindən biri kimi oynadığı rolun mirasından qaynaqlanır. SSRİ-də ilk ümumi təyinatlı kompüterlər məhz Ermənistanda, 1960-cı illərin əvvəllərində hazırlanıb”, - nəşr qeyd edib.

“Forbes”in qiymətləndirməsinə görə, Ermənistanda innovasiya sektoru getdikcə vençur fondları və erməni əsilli sahibkarların dəstəyi sayəsində daha müstəqil olmaqdadır.

“Forbes” haqlımı? O halda bunun Azərbaycana, milli təhlükəsizliyimizə hansı təhdidləri ola bilər? Önleyici tədbirlərimiz nə olmalıdır?

Politoloq İlyas Hüseynov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, Ermənistanın informasiya texnologiyaları sahəsində əldə etdiyi uğurlar bir qədər şişirdilir: “Amma istənilən halda Ermənistan dövləti IT texnologiyalara böyük diqqət ayırır. Obyektivlik naminə qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistanın dövlət büdcəsinə hər il 1 milyard dollar məhz müasir texnologiyaların və bu istiqamətdə fəaliyyət

“Ermənistan Qafqazın texnoloji mərkəzinə çevrilib” iddiası - “Forbes”in yanlışması, yoxsa...

İlyas Hüseynov: “Onların informasiya texnologiyaları sahəsində əldə etdiyi uğurlar bir qədər şişirdilir”

yət göstərən startapların sayəsində daxil olur. Bu birbaşa Ermənistan hökumətinin işi də deyil. Burada erməni lobbisi fəal iştirak edir.

ABŞ-da, Fransada məskunlaşan erməni lobbiləri məhz Ermənistanın IT sahəsində inkişafına dəstək göstərirlər. Müxtəlif iş adamlarının burada sərmayələri ilə yanaşı, həm də Los Angelesdə məskunlaşan ermənilər daha çox İrəvan və Ermənistanın digər şəhərlərində olan inno-

vativ texnologiyaları sərgilərdə nümayiş etdirir, onlar üçün investor tapmağa yardımçı olur. Beləliklə, Ermənistanda bu sahəni daha da dərinləşdirirlər. Bizim üçün bunun bir mənfi cəhəti varmı, deyə düşünsək, əlbəttə ki, var. Çünki biz Vətən müharibəsində də məhz haker hü-

cumları, müxtəlif kritik infrastruktur sahələrinə müdaxilə, eyni zamanda ölkəmiz üçün təhdid formalaşdıracaq elementləri gördük. Bunları qardaş Türkiyənin, dost və tərəfdaş İsrail dövlətinin dəstəyi ilə aradan qaldırmağa nail olduq və Vətən müharibəsində qələbə qazandıq. Eyni zamanda burada xüsusilə vurğulamaq lazımdır ki, Azərbaycan da IT sahəsinin inkişafına, gənclərin bu istiqamətdə həvəsləndirilməsinə böyük diqqət ayırır. Azərbaycanda “Texnofest” festivalı keçiriləndə gördük ki, nə qədər gənc müasir robotexnika, müasir IT sahəsində nailiyyətlər əldə etməklə dünyanın nizamını dəyişməyə yönəlmiş addımlar ata bilərlər. Selcuk Bayraktarın Azərbaycana gəlişindən sonra uşaqlar, gənclər IT sahəsində məşğələlərə qatıldılar”. **Politoloq hesab edir ki, Azərbaycanla Ermə-**

nistan arasında sülh müqaviləsi imzalanarsa, onların IT sahəsində əldə etdiyi uğurlar ölkəmiz üçün bir təhdid formalaşdırmayacaq: “Hələ ki sülh müqaviləsi yoxdur, biz də müasir pilotsuz uçuş aparatlarının hazırlanmasına, gənclərin bu işə sövq edilməsinə, IT sahəsinə diqqətin dövlət səviyyəsində artırılmasına çalışmalıyıq. “Forbes”də dərc olunan məqalə onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan bu sahəyə böyük diqqət ayırmalıdır. Çünki Ermənistan məhz elə geostrateji mövqeyi, təbii resurslara çıxışının olmaması, dolayısı ilə IT sahəsində öz çıxış yolunu görür. Eyni zamanda gələcəyin peşələri, inkişafda olan sahələri IT texnologiyaları, süni intellekt istiqamətində daha da pik nöqtəyə çatacaq. Bu günün realığı və sabahın qarşımıza qoyduğu hədəflərdir”.

☐ Afaq MİRAYIQ, “Yeni Müsavat”

TV-lərə sanksiya tətbiq oluna biləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq

Televiziya kanallarına sanksiya tətbiq oluna biləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edilib.

APA Audiovizual Şuraya istinadən xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurasının 11 dekabr 2023-cü il tarixində keçirilmiş iclasında cari ilin oktyabr ayı ərzində ümumölkə yerüstü televiziya kanallarında yayımlanmış reklam materiallarının monitorinqi müzakirə olunub.

Bildirilib ki, Audiovizual Şura ilə Antinhişar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin birgə həyata keçirdiyi monitorinqlər nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən kommersiya bankının reklam materialında bank tərəfindən keçirilən lotereya ilə bağlı natamam informasiyanın verilməsi ilə “Reklam haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15.2-ci maddəsinin tələblərinin (əmtəə satışını stimullaşdıran tədbirlər haqqında reklamda lotereyanın, müsabiqənin, oyunun və digər tədbirlərin keçirilməsinin şərtləri, vaxtı və müddəti, uduş fondu, uduşların verildiyi yer və vaxt, alınması şərtləri, onların təşkilatçısı barədə məlumatlar əks olunmalı yaxud səsləndirilməlidir) pozulması qeyd alınıb.

“Bir çox televiziya kanallarının efrində nümayiş olunan həmin reklam materialının yayımı noyabr ayında da davam edib. Qeyd olunanları nəzərə alaraq, aparılan müzakirələrdən sonra Azərbaycan Respublikası Audiovizual Şurası yayımçılara belə pozuntunun təkrarlanacağı təqdirdə inzibati sanksiyaların tətbiq ediləcəyi ilə bağlı xəbərdarlıq edib”.

8-ci sinif şagirdini nişanladılar, polis nəzarətə götürdü

Kürdəmirdə 8-ci sinif şagirdinin ailə qurması ilə bağlı yayılan xəbərlər araşdırılıb.

DİN-in mətbuat xidmətinin Şirvan regional qrupundan APA-ya verilən məlumata görə, faktla bağlı Kürdəmir Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən bütün tədbirlər icra olunub.

Araşdırmalar zamanı qızın 14 yaşının olduğu məlum olub. Polis əməkdaşları yeniyetmənin valideynləri ilə izahedici söhbətlər aparıblar və qeyd olunan halın hüquqazidd olması onların diqqətinə çatdırılıb. Valideynləri isə həmin məclisin nişan mərasimi olduğunu, övladlarının hazırda onlarla birlikdə yaşadığını, yalnız 18 yaş tamam olduqdan sonra toyun keçiriləcəyini bildiriblər.

DİN-dən bildirilib ki, bundan əlavə, yeniyetmənin qanunvericiliyə uyğun olaraq təhsilinə davam etməsinə və dərəcə davamiyyətinə mütəmadi olaraq nəzarət olunacaq.

Məsələ ilə bağlı Ailə,

Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsindən APA-nın sorğusuna cavab olaraq da bildirilib ki, Kürdəmir rayonunda 8-ci sinif şagirdinin nişan mərasimi görüntülərinin sosial şəbəkələrdə yayılması ilə bağlı Dövlət Komitəsinə daxil olan məlumat dərhal Kürdəmir Rayon İcra Hakimiyyəti yanında Yetkinlik Yaşına

Çatmayanların İşləri və Hüquqlarının Müdafiəsi üzrə Komissiya, eləcə də rayon Polis Şöbəsinə göndərilib və faktın araşdırılmasına başlanılıb: “Məlum olub ki, ailələr arasında kiçik nişan mərasimi təşkil olunub. Azyaşlının valideynləri rayon polis şöbəsinə və Kürdəmir Rayon İcra Hakimiyyətinə dəvət edilərək onlarla profilaktik söhbət

aparılib və qanunvericiliyin tələbləri onların diqqətinə çatdırılıb.

Daha sonra valideynlərin izahatları alınıb. İzahatda qeyd edilib ki, onlar etdikləri əməldən peşmandır və övladları 18 yaşına çatanaqədər nikah mərasimi baş tutmayacaq. Azyaşlı təhsilini davam etdirəcək. Hər iki ailə aidiyyəti qurumlar tərəfindən nəzarətdə saxlanılacaq”.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 223 (8359) 12 dekabr 2023

2024-cü ilin ən şanslı bürcləri

2024-cü ildə bəzi bürclərin üzünə yeni qapılar açılacaq. Onlar fürsətdən istifadə edə bilsələr, təzə il onlara düşərli olacaq.

İlin ən şanslı bürcləri aşağıdakılardır.

Oğlaq bürcü - çalışqan və nizam-intizamlı insanlardır. Astroloqların fikrincə, gələn il də işlərinə sistemli davam etsələr, iş həyatlarında zirvəyə çata biləcəklər. Oğlaqlar yüksəldikcə qazanclarında artım hiss edəcəklər.

Şir bürcü - liderlik keyfiyyətləri ilə tanınan bu bürcün nümayəndələri 2024-cü ildə zəhmətlərinin bəhrəsini alacaqlar. Astroloqların fikrincə, onlar gələn il maliyyə baxımından rahat bir dövrə qədəm qoyacaqlar.

Qız bürcü - qərarlıdırlar. 2024-cü il onların gözlediklərindən daha yaxşı olacaq. Gələn il akademik işlərə diqqət yetirə bilirlər. Qız bürcü özələrini təkmilləşdirmək istedikləri bir dövrə girəcəklər. Onların qazanclarında da artım olacaq.

Əqrəb bürcü - gələn il onlar üçün də düşərli olacaq. Bu bürcün nümayəndələri ehtiraslı və iddialıdırlar. Bu hissələri iş həyatlarına yönləndirsələr, uğur onlar üçün qaçılmaz olar. Əqrəblər artıq zəhmətlərinin bəhrəsini alacaqlar. Xüsusilə 2024-cü ilin ikinci yarısından etibarən çox qazanacaqlar.

Dolça bürcü - maliyyə rifahı yaşayacaqlar. Astroloqlar mart ayında Mars, Venera, Merkuri və Saturnun qarşılıqlı birləşməsinə görə Dolçanın uğurlu ola biləcəyini söyləyirlər. Bu, onların qazanclarının artacağını göstərir.

Tərəzi bürcü - 2023-cü ildə bəzi çətinliklərlə üzləşsələr də, 2024-cü il onların ili olacaq. Yeni ildə iş həyatında yüksəliş və pul baxımından bolluq yaşayacaqlar.

Tomskda müəllimlərə "WhatsApp"dan istifadə qadağan edilib

Tomsk vilayətində dekabrın 1-dən etibarən müəllimlərə "WhatsApp"dan iş məqsədləri üçün istifadə etmək rəsmən qadağan edilib. Məlumatla görə, yeni tələbə əməl etməkdən imtina etmək intizamının pozulması kimi qiymətləndiriləcək. Bildirilir ki, həmkarlar və valideynlərlə təhlükə

Mədəsində iki dinovavr olan tiranozavrın qalıqları tapıldı

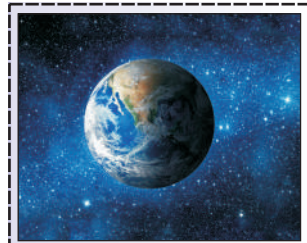
Kanadanın Alberta əyalətində elm adamları nadir tapıntı - mədəsində iki körpə dinovavrın qalıqları olan gənc Tiranozavrın skeletini aşkar ediblər. Məlumatla görə, onlar əsasən ot yeyən dinovavrlar olublar. Alimlərin sözlərinə görə, indiyədək dünya üzrə cəmi iyirmiyədək dinovavr skeleti mədəsindəki qalıqlarla birlikdə aşkar edilib. Bu səbəbdən də Kanadadakı tapıntı nadir hesab etmək olar.

Valideynlərin bildiyi, amma əməl etmədiyi təhlükə barədə xəbərdarlıq

Smartfondan gündə dörd saatdan çox istifadə etmək psixi sağlamlığa mənfi təsir göstərir. Bu barədə koreyalı alimlər 40 mindən çox yeniyetmə üzərində araşdırmadan sonra açıqlama veriblər. Bildirilib ki, belə uşaqlarda stress, yuxu pozğunluğu və depressiv simptomlar daha yüksəkdir. Bundan əlavə, elm adamları intihar düşüncələri, zərərli vərdişlər, narkotik istifadəsi və piylənməni qeyd etdilər.

Əvvəllər ekran vaxtı gündə iki-üç saata qədər məhdudlaşdırılması tövsiyə edilirdi, lakin adətən uşaqların yaşını və yaşla dəyişən sosial aktivliyini nəzərə alınırmı. Yeni araşdırma göstərir ki, yeniyetmələr arasında gündəlik smartfon istifadəsi üçün hədd dörd saatdır. Ancaq bu standartları aşan insanların nisbəti də durmadan artır.

kəsiz ünsiyyət üçün müəllimlər "Sferum" rəqəmsal platformasından, həmçinin "VKontakte" mesencerindən istifadə edə bilirlər. Müəllimlər əcnəbi mesencerlə əlaqə saxlamağa davam edərsə, onlara qarşı tədbir görülməkdir.

Yerin fırlanma sürəti zəifləyir - 200 milyon il sonra...

Yer kürəsinin fırlanma sürəti tədricən azalır, təxminən 200 milyon il sonra bir günün uzunluğu 25 saat olacaq. Bu barədə Almaniyanın Münxen Texniki Universiteti məlumat yayıb. Yer tədricən yavaşladığı çoxdan məlumdur. Dinovavrlar dövründə (200 milyon il əvvəl) gün 23 saat, 1.4 milyard il əvvəl isə 18 saat 41 dəqiqə davam edib. Münxen Universitetinin tədqiqatçıları Yer fırlanmasını dəqiq ölçmək və fırlanma sürətindəki dəyişikliyin dinamikasını izləmək üçün uzun müddətdir araşdırma aparırlar. "Fırlanma dinamika təkcə astronomiya üçün yox, həm də dəqiq iqlim modelləri yaratmaq və El Nino kimi hava hadisələrini daha yaxşı anlamaq üçün ona təcili ehtiyacımız var. Məlumatlar nə qədər dəqiq olsa, proqnozlar da bir o qədər dəqiqdir", - tədqiqat layihəsinin rəhbəri Ulrix Şrayb deyib.

Yerin fırlanması "Koriolis effekti" adlanan təsir vasitəsilə iqlimə və havaya birbaşa təsir göstərir. Xüsusən də hava və su kütlələrinin inertial hərəkətinə, bunun birbaşa və dolayı nəticələrinə, siklonlar, küləklər, okean axınları və digər təbii hadisələrə.

Bunları bilirsinizmi?

- * 1 Çində uşaqlar anadan olduğu andan 1 yaşında sayılırlar.
- * Sinqapurda sakkız çeynəmək və ya saxlamaq qadağandır.
- * Coca Cola hazırlanarkən rəngləndiricidən istifadə edirlər, əls rəngi yaşıldır.
- * Saat icad edilməmişdən əvvəl müəyyən bir vaxt ərzində yanmaya hazırlanmış şam saatları var idi. Zəng qurmaq lazım olduğu zaman şama iki tərəfdən mix keçirilir, şam o səviyyəyə qədər yanır və mixlər bir-birinə dəyərək səs çıxarırdı.
- * Əgər baharatlı bir şey yedikdən sonra bir çay qaşığı şəkər yesəniz, o sizin hərəkətinizi azaldacaqdır.
- * Dalgıcların üzərindəki su qırmızı və sarı işığı filtrləyərək hər şeyin mavi tonda olmasını təmin edir. Süni bir işıq qaynağıyla dalmış isə su altının gerçək rənglərini görməyinizi təmin edə bilər.
- * Almaniya bir çox qocalar evinin önüdə yaşlı vətəndaşların qaçıb getməsinin qarşısını almaq üçün saxta dayanacaqlar var.
- * Filler bellərindəki dəri qırıqlıqlarını ağcaqanadları öldürmək üçün istifadə edirlər.
- * Paraqvarda hər iki tərəfdə qeydə alınaraq qan bağışlamaq üçün duel etmələri sərbəstdir.
- * Bir qurtum dəniz suyunda milyonlarla bakteriya, yüz minlərlə bitki mənşəli plankton və on minlərlə heyvan planktonları mövcuddur.

Britaniyada radioaktiv pişiklər peyda olub

Böyük Britaniyanın Siskeyl şəhər sakinləri Sellafild nüvə kompleksinin yaxınlığında bir dəstə sahibsiz radioaktiv pişiklərin peyda olmasından şikayətləniblər. Bildirilir ki, Avropanın ən böyük nüvə obyektini olan Sellafild işçiləri onları tullantılarla qidalandırır və illərlə nəhəng buxar borularının istisi altında saxlayıblar. "Radiation Free Lakeland" (RAFL) qrupu sahibsiz pişiklərin nəcislərində plutonium və sezium izləri olduğunu iddia edir. Nüvə şirkəti nümayəndələri ittihamları rədd etsələr də, bəzi işçilər pişikləri yedizdirdiklərinə görə intizam cəzası ilə üzləşiblər.

Sorğu: Məsul vəzifələrdə çalışan fransızların 87%-i rüşvətxordur

Demək olar ki, hər 10 Fransa sakinindən 9-u hesab edir ki, məsul vəzifələrdə olan insanlar korrupsiyondurlar. Yerli "Franceinfo" telekanalı "Harris Interactive" şirkətinin Ümumdünya Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Günü münasibətilə apardığı sosioloji araşdırmanın nəticələrinə istinadən bu qənaətə gəlib.

Materialda deyilir ki, fransızların 87%-i məsul vəzifələrdə olan insanların "korrupsioner" olduğuna inanır. Sorğunun nəticələrinə görə, respondentlərin dördü üçü hesab edir ki, Fransa məhkəmə sistemi korrupsiya ilə bağlı araşdırmaların aparılması üçün daha çox resurs əldə etməlidir. Fransızların 70%-i hesab edir ki, əgər nazirin korrupsiyada adı hallanırsa, o, istefa verməlidir.

Respondentlərin təxminən 25%-i korrupsiya əməlinin bilavasitə şahidi olduqlarını, 39%-i korrupsiya faktları barədə şayiələrdən xəbərdar olduqlarını bildiriblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Məşavət"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Sifariş: 3310
Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500